

modellflyg nytt

- Friflyg NM 1983
- Linflyg-PR med Good Year
- Snart dags för Flugeby-lägret

- Konsten att finna och flyga bättre i termik
- Fyra sidor 'Från klubbarna'!
- Skaladomare-kurs
- Nytt svenskt rekord i F3B! "Blippen" imponerande!

1983

3

O.S. ... HAR VAD SOM BEHÖVS

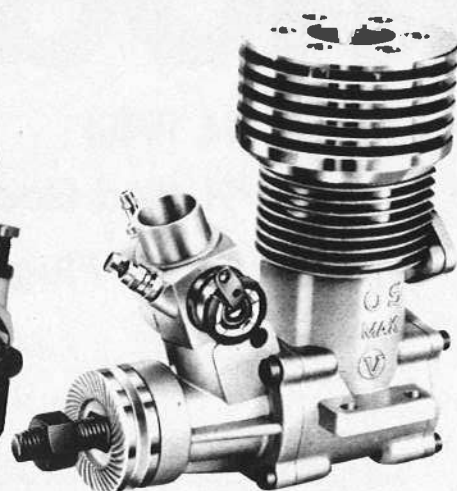
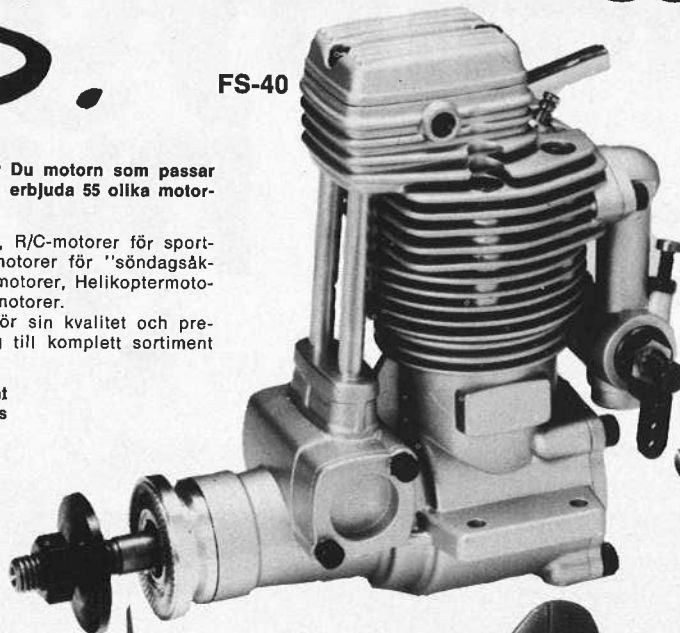
I O.S. fantastiska sortiment hittar Du motorn som passar just dej. Vilket annat fabrikat kan erbjuda 55 olika motortyper att välja på?

Här finns allt: Linkkontrollmotorer, R/C-motorer för sportflyg och för tävlingsflyg. Marinmotorer för "söndagsäkning" och för tävlingsäkning. Bilmotorer, Helikoptermotorer och så dessa otroliga Fyrtaktsmotorer.

O.S. motorer är världsberömda för sin kvalitet och prestanda och Du har alltid tillgång till komplett sortiment reservdelar och service.

Broschyr över O.S. motorsortiment finns i Din hobbyaffär eller kan fås direkt från oss.

FS-40

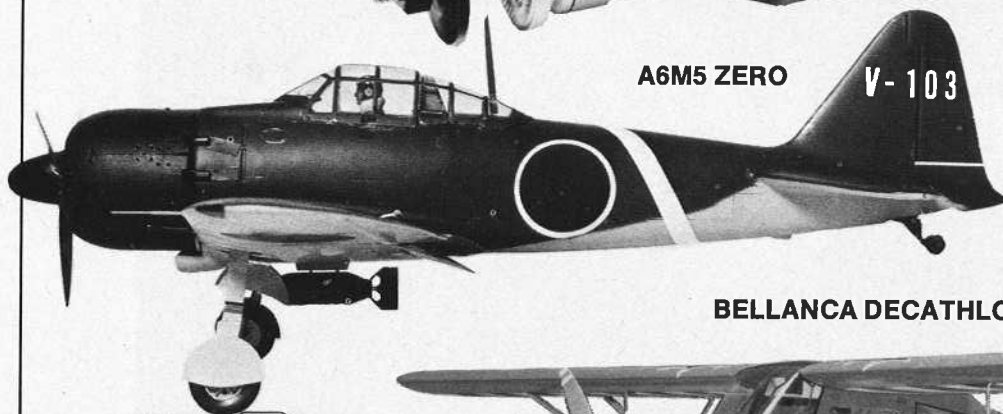
MAX 21VF-C ABC

MARUTAKA

Föregångaren på skalaflyg. Marutaka har ett fantastiskt utbud på skalabyggsatser av mycket hög kvalitet. Från enmotoriga sportflygplan till fyrmotoriga bombare, alla med hög skalenlighet och bra flygprestanda.

Här finner Du modellen som kan användas för tävlingsbruk eller enbart för tjusningen av att flyga en kopia av ett riktigt flygplan. Marutaka har dessutom många skalainriktade tillbehör som t ex sittbrunnsinredningar, hjul, dämpare m m.

Se hela sortimentet i Marutakas katalog.

A6M5 ZERO

V-103

BELLANCA DECATHLON

PILOT

Pilots byggsatser är kända världen över för sin höga kvalitet. Perfekta stansningar och mycket fint förarbetat trämaterial. I sitt otroliga utbud har Pilot maskiner för alla ändamål. Utmärkta trainer-modeller för nybörjaren, avancerade trainers för den lite mer rutinerade, enkla skalamodeller, avancerade skalamodeller, magnifika 1/4-skalamodeller och de fantastiska, helt färdigbyggda planen i EZ-serien.

Ny Pilot-katalog utkommer inom kort.

YU'MBO ÄRETS OFF-ROAD BIL

Från Yu'can i Holland kommer denna superba terrängbil med utmärkta köregenskaper. Utrustad med differential, mittmonterad motor, kedjeldrift, skivbroms och är förberedd för dubbling av bakre oljestötdämparna.

Fram- och bakvagnsdelarna är gjutna i glasfiberförstärkt nylon som är oerhört starkt. Helt chassi i kraftig aluminium. Byggsatsen levereras komplett med differential och 4 st oljestötdämpare.

Ca-pris: 1 295:—

HOS OSS FINNER DU OCKSÅ ...

SIGMA off-road bilar, POWERMAX tillbehör, ISHIPLA tillbehör, SOLARFILM klädsel, WILHOLD lim, AGES lim, SAWADA ackar

FINNS I ALLA VÄLSORTERADE HOBBYAFFÄRER

Generalagent

MODEL-CRAFT

BOX 2074 • RUNDELSGATAN 16

200 12 MALMÖ • TEL 040/714 35

Snö, is och friflyg-NM -83

Årets NM avlöpte helt programenligt lördagen den 26 mars på sjön Näsijärvi utanför Tammerfors. Då tävlingen gick på vintern den här gången fick resultaten från UT -82 gälla som kvalificering.

Väderprognosen talade om måttlig till frisk vind med mulet och ev blötsnö. Allt stämde, men snön förekom i slutet av tävlingen som täta byar med vass och otäck snö. Och det gällde verkligen att finna de bra "luckorna" och flyga då. Söndagens Näsi-täv-

ling — reportage på annan plats — bjöd däremot på nästan perfekt väder med vind 0—2 m/s och någon enstaka minusgrad. Endast solen saknades.

F1A-pojkarna Gunnar Holm, Håkan Nilsson, Bengt Wendel med juniorerna Thomas Weber, Magnus Sundstedt och Peter Findahl började bra med maxar för samtliga utan Bengt. Han började i bra luft, men halkade ur och missade dryga halvminuten. Gunnar var dålig med huvudvärk och

illamående i de två första perioderna, men kryade på sig efterhand.

Vinden ökade i andra perioden och termiken verkade gå sönder. Och då började problemen! 73 sek för Bengt! Per fick 49, medan Thomas t o m spiralade ner och slog sönder bästa modellen! I omstarten trycktes Mustafan ner på 90 sek som dock får betraktas som halvbra i ett stressat läge. Magnus tappade bara 8 sek, medan Gunnar och Håkan nu maxade. Men sedan stämde

inget för Gunnar och hans modell kom gång på gång ner ur till synes bra luft på de mest besynnerliga sätt. Därmed "säkrades" sistaplatsen med god marginal!

Även Håkan råkade ut för en katastrofstart, men kom bra igen och belade därigenom en fin tredjeplats. En femteplacering snodde Bengt åt sig genom att flyga allt bättre i de sista svåra perioderna — avslutade med en snygg max, som säkrade topp-placeringen.

MODELLFLYGNITT är ett organ för Sveriges Modellflygförbund och utsändes till prenumeranter och förbundets samtliga medlemmar.

Ansvarig utgivare

Bo Bring
Stora Nygatan 15
411 08 Göteborg
Telefon 031-13 18 13 arb
0302-220 32 bost

Redaktör

Sture Tingwall
Påarps Kattegattväg 14
305 90 Halmstad
Telefon 035-404 45

Fackredaktör friflyg

Bo Modéer
Hökbursvägen 39
147 00 Tumba
Telefon 0753-377 45

Fackredaktör inomhusflyg

Sven-Olov Lindén
Hovstavägen 15
703 63 Örebro
Telefon 019-1 21 79

Fackredaktör linflyg

Ingemar Larsson
Lejdaregatan 8
462 00 Vänersborg
Telefon 0521-112 10

Fackredaktör radioflyg

Erik Strid
Dragonvägen 74
194 33 Upplands Väsby
Telefon 0760-845 35

Fackredaktör utbildning

Carl-Göran Sundstedt
Vindhemsgratan 32
752 27 Uppsala
Telefon 018-10 81 57

Annonser

Sture Tingwall
Påarps Kattegattväg 14
305 90 Halmstad
Telefon 035-404 45

1/1 sida 1.325:—
1/2 sida 725:—
1/3 sida 525:—
1/4 sida 400:—
1/6 sida 325:—
1/8 sida 250:—
1/16 sida 150:—

Priserna gäller för annonsmaterial inlämnat som helt färdigt positivt original.

Annonsavdelningen och redaktionen kan ge viss service för annonsutformning, sättning m m — till självkostnadspris.

Distribution

SMFF Förbundsexpeditionen
Sandbergsgatan 4, Box 10022
600 10 Norrköping
Telefon 011-13 21 10

Prenumeration 60:— per år, som insättes pg 51 81 65 -6, SMFF, 600 10 Norrköping

Material sändes till fackredaktören eller direkt till huvudredaktören.

Eftertryck tillåten med angivande av källan.

Tryck

Tryckab, Halmstad 1983

**SVERIGES
MODELLFLYGFÖRBUND**

SMFF bildades 1957 och har klubbar, klubbmedlemmar och enskilda personer som medlemmar.

Sommar och sol

Ja, låt oss hoppas att den stundande sommaren ska bjuda på många soltimmar. Det är ju under sådana betingelser modellflyget verkligen kommer till sin rätt. Att under en stilla sommardag få vara ute på flygfältet med modell och gärna tillsammans med likasinnade det är väl något av det underbaraste som finns. Det är då man lovt prisar att just modellflyget blivit den hobby man valt att ägna sig åt.

Glädjande många klubbar arrangerar aktiviteter just under sommaren. Det sker i form av meetings, tävlingar, uppvisningar eller läger. Det är ingen tvekan om att dessa ansträngningar uppskattas av modellflygaren i gemen. Positivt är också att vissa distriktsförbund tagit initiativ till liknande arrangemang. Även från centralt SMFF håll ordnas sommaraktiviteter. Utbudet tenderar att öka och inför kommande år bör vi nog alla gemensamt söka sträva efter att samordna arrangemangen så att olyckliga kollisioner undviks.

För många betyder sommaren inte bara avkoppling med modellflyg utan snarare intensiv flygträning. Tänker då närmast på de olika landslag SMFF sänder ut i världen för att försvara de svenska färgerna. I vissa fall blir det fråga om mycket långa resor där för året friflyget toppar med ett VM-lag till Australien. Låt oss alla hoppas att de olika landslagen i år liksom tidigare blir framgångsrika.

Om vädrets makter inte skulle tillåta utomhusaktiviteter skulle man kunna tänka sig att klubbledningarna bland förbundets klubbar ser över medlemsituationen på hemmaplan. Läget för SMFF som helhet är inte riktigt tillfredsställande. Förbundet har för närvarande ett underskott på medlemmar i åldern under 25 år. Under hösten bör vi därför alla hjälpas åt att rätta till detta förhållande. Sommaren kan då bli ett utmärkt tillfälle för planering av höstaktiviteter. I förbundets olika distrikt finns samlat stor kompetens vad gäller medlemsrekryterande åtgärder. Klubbar som känner sig vilslna på detta område vänder sig därför med fördel till det distriktsförbund man tillhör för råd. Givetvis står SMFF centralt också till förfogande.

Så tag vara på sommaren och gör den till en positiv upplevelse för Dig och modellflyget i Sverige.

Omslagsbilder

Sommarnumrets omslagsbilder visar spännvidden (!) i vår hobby. Framsidan pryds av en trevlig bild från en av våra klubbars många PR-insatser, där modellflyget verkligen möter allmänheten. Foto S Tingvall.

Baksidesbilden får representera eliten inom modellflygsporten. Det är nyblivne svenske rekordhållaren i F3B/hastighetsmomentet "Blippen" Johansson, som under Stora Mellösa-lyftet slog till med 26,7 sekunder! Foto Göran Torstensson.

Modellflygnytt nr 4/1983 utkommer vecka 34.

Tv stora bilden: Bror Eimar slutlig trea i F1B startar — kikärrydda Gunnar Holm i bakgrunden är åskådare.

JUNIOR-TRIPPEL!

Av juniorerna hade Thomas hittat melodien efter missen i andra perioden och tappade sedan bara en futtig sek i de följande fyra starterna. Han ledde och behövde bara "knyta till säcken" i sista perioden med Magnus på andra och Per på fjärde platsen.

Men i den byiga vinden med 8—10 m/s i stötarna lyckades det inte helt för Thomas. 80 sek räckte dock till andraplatsen — fö Thomas tredje andraplats i NM. Vann gjorde i stället Magnus, som bara gjort ett enda bottenapp. Därmed försvarade han sin seger i förra NM i Danmark. Per grejade tredjeplatsen genom en fin max i sista perioden. Trippel alltså för Sverige i juniortoppen!

De nordiska grannarna då? Ja, dom hade samma väder som vi. Och rutinerade blås-vädersflygare och EM-tolvan Raino Katajamäki kunde lätt ha tagit seniortiteln sedan ledande Svein Olstad bara fått 78 sek i sin sista start. Nu fick Katajamäki bara 29 sek och en fjärdeplats. Andraplatsen tog en annan finländare, Heikki Tähkäpää. Finland tog även lagsegern den här gången.

Så var det dags för F1B, där juniorerna Per Andersson och Per Green hade sällskap med Bror Eimar, Björn Söderström och Lars Lindén — alla seniorer.

Vinterväder brukar gynna Wake-flygare: stilla luft med svag termik. NM-dagen bjöd på rakt motsatt väder. Blåsten gjorde det svårt att "piggybacka" på F1A-flygarna. Denna dag hade B-flygarna utomordentliga möjligheter att göra det, då Sverige hade tre tidtagargrupper för A- och B-klasserna att disponera efter behag.

FUSNING — DRÖMGLID!

Vädrets nyckfullhet kan exemplifieras med start fem, då Bror och Björn flög samtidigt. Deras start såg mycket bra ut och de kom högt och bra. Plötsligt kom sjunket — en fusning kan jämföras som rena drömglidet. Under de rådande förhållandena drog man sig för att vänta alltför länge på bra luft. Motorbyten med stelfrusna och valhanta fing-

Näsi - lilla NM

I samband med NM i friflyg deltog svenskarna också i den sk Näsi-tävlingen, som gick på söndagen. Då bjöds det på helt annorlunda väder, men också på helt andra placeringar för de deltagande svenskarna.

Bengt och Gunnar — i F1A — flög fullt, dvs 900 sek, medan Håkan fick 828. Lagle-dare Inge Sundstedt klämde sig emellan med 881 sek och Bror Eimar, som för dagen bytt till segelmodell 831 sek.

I första fly-offen missade Bengt 20 sek medan Gunnars modell liksom tidigare under dagen gick klockrent med fusning på god höjd. Till andra fly-off hade allt förändrats och den nordliga "flyt-luften" försvann. Det blev svårt att hålla modellen på linan.

Risto Puhakka sprang iväg långt ut på isen, medan Gunnar stannade kvar i närheten

rar gör att man vill slippa. Bror klarade dock 3:e platsen medan Lars och Björn fick nöja sig med en femte resp sjunde plats. Det blev finländare på första- och andraplatsen och man tog också lagsegern.

Inför sista start hade faktiskt Per Andersson möjlighet att ta hem juniorsegern och han ta hem juniorsegern om han lyckades göra 160 sek. Han fick dock se sig slagen av vinnande Leppänen med 31 sek.

FINN-SUSI ELLER FINN-SNODD?

Kanske finnarnas framgångar kan förklaras av att de väntade länge och även bytte snodd vid ett flertal tillfällen. En annan anledning kan också vara att finnarna använder sig av en helt annan flygstil än svenskarna. De har lång motortid och använder sig av 12—14 strängars motorer, vilket gör, att de oftast flyger ett dåligt förstavarv. Svenskarna har kortare, kraftigare motorer och får ett snabbt stig under de första 5—10 sek, vilket anses effektivare.

Gunnar Ågren, Gerald Bohman och Hans Lindholm representerade Sveriges F1C-lag.

Gerald började olyckligt med bara lite över minuten — hans

av startplatsen. Då det bara var några minuter kvar av perioden fick Gunnar en indikation på lyft och kopplade.

Han kom dock för långt på sidan om och sjönk snabbt.

Puhakka gjorde rätt. Luften var lugnare ute på isen och han kopplade i slutminuten och gled till sig 155 sek och vann.

Våra juniorer skötte sig fint även denna dag. Det lugna vädret gav dock Magnus svårigheter att få fart på sin Nordic. En sjätteplats fick han sedan han skiftat modell.

Per grejade en andraplats på fina 871 sek — en coming man! En finländare vann på 884 sek, medan Thomas — nu som senior — 16 år eller äldre — fick nöja sig med en 18:e bland seniorerna.

Näsi-tävlingens F1B-klass toppades av Kanhila, Finland, med maximala 900 sek. Ole Torgersen fra Norge kom tvåa med sin stora modell.

NM-medhjälparna Leif Ericsson och Mikael Holmbom plockade här fram sina mo-

deller och deltog här med den äran — tydligen påverkade av intryck från NM. De fick bra ordning på grejorna och Leif blev trea och Mikael sexa.

Synd, att Björn inte kunde stanna kvar och ta revansch för NM.

Under söndagen fanns också möjligheter till "piggybacking". Tyvärr har F1A-flygarna blivit skickligare och rör sig numera på allt större ytor, så att de kommer för långt ifrån Wake-flygarna, som står fast vid startpölen.

I F1C blev det till att fly-offa, eftersom alla flög fullt. Även i första fly-offen blev det fullt.

Först i femminuters föll första man ur och det var Gunnar med sina 268 sek. I nästa blev Gerald slagen av Tor Bortre med 1 sek. Hasse skruvade lite för mycket och stälade bort starten. 152 sek skrapade han ihop med en fjärdeplats som resultat.

Näsi-tävlingens prisutdelning ägde rum 125 m uppe i luften. I ett utsiktstorn!

*L Lindén, I Sundstedt
G Holm, G Ågren*

timer hade stannat! Sedan flög Gunnar med sin "plattis" och fick lite över två minuter.

Hasse maxade. Hasse maxade också i andra liksom Gerald, medan Gunnar missade utkastet med 93 sek som resultat.

Under fjärde perioden blev vädret besvärligt. Hasse missade utkastet och gick i isen med förstamodellen, men maxade sedan med reserven. Och åstadkom därefter ytterligare maxar och vann tävlingen mycket välförtjänt.

Gerald hade sedan några problemstarter innan han avslutade med en max som gav fjärdeplats. Gunnar tog femteplatsen och Sverige lagsegern.

Prisutdelningen för NM ägde rum på hotellet och föregicks av middag. Dans avslutade kvällen och här tog Gunnar Ågren revansch och valdes till kvällens dansare.

Tävlingarna bjöd på modellflyg av hög klass och en väl fungerande tävlingsorganisation. Sedvanlig finsk gästfrihet och gemytlighet skapade god stämning!

*Skrev gjorde G Holm
G Ågren, L Lindén och
I Sundstedt*

Foto: Ingela Danielsson

Stora bilden visar tandläkare Paul Girard från Basel med en BD-5 elektromodell.

Obs majsfälten i fältkanten där modeller kan vara försvunna i månader!

På stora bilden t h visar Franz Zaumann och Joseph Meyer från klubben Nussbäumli några modeller för Bo Gärdstad.

Schweizerflyg

RC-flyg i Schweiz — det är ganska annorlunda än i Sverige! Många schweiziska RC-flygare är mycket duktiga internationellt sett och det finns också mycket förnämlig utrustning i affärer och hemma hos RC-folk. Men det finns också hårda begränsningar runt RC-fälten, bullerproblem, och ont om RC-fält. Modellflygandet i Schweiz är på många sätt typiskt för hur hobbyn utövas i övriga mellaneuropa så en jämförelse med Sverige är rätt intressant.

Intrycken i den här artikeln kommer från en rundresa i Schweiz som vi gjorde i början av augusti -82. Vi besökte flera olika miljöer — hobbyhandlare, hangflygare, elflygare och ett vanligt RC-fält.

Det "vanliga" RC-fältet ligger utanför Basel, på industri- mark vid Rhen. Klubben heter "Nussbäumli" — det lilla

nöträdet — och vi träffade ordförande Joseph Meyer. Fältet har ganska gröna och fina omgivningar, men ligger 700 m från ett höghuscentrum och 100 m från ett intilliggande motorväg. Restriktionerna för flygning är svåra! Vad sägs om detta:

Flygtider: Måndag, onsdag & fredag: 14—19, lördag 10—12, söndag 14—18. Övriga helgdagar flygförbud.

82 dBA får icke överskridas och max 5 modeller får vara i luften samtidigt. Man måste hålla sig inom ett flygområde som är cirka 300×700 meter.

Dessutom blir man medlem i klubben enbart efter en prövotid på 6 månader och man måste inför klubbkassören förete bevis på att man är försäkrad. Dessa begränsningar hade klubben fått sig påtvungade efter en olycka där ett modellplan störtade på motor-

vägen, dock utan att anställa skador. Likaså var det två år gamla höghuscentrumet en bidragande orsak. Herr Meyer berättade att klubben bara hade vuxna medlemmar i stort sett och frånvaron av ungdomsverksamhet hade varit ett stort minus i förhandlingarna med höghusområdets klagande befolkning.

Medlemmarna i klubben kämpar dock vidare med gott humör och som hobbyfolk i allmänhet var det hjälpsamma och trevliga människor vi mötte. Vi fick prova den schweiziska luften med en modell och blev skjutsade den krångliga vägen in till Basel på kvällen.

Just frånvaron av ungdomar och den svenska "folkflygmodellen" är typiskt för Schweiz, tyckte vi oss märka. Det beror förmodligen delvis på att Schweiz inte har någon som

helst prispressande postorderförsäljning liknande vår svenska och att yngre människor har svårt att klara organisationen och kontakterna med myndigheter när det gäller att skaffa fält. Det är visserligen i princip tillåtet att flyga var som helst, men den täta bebyggelsen gör det i praktiken svårt.

Till eliten i Schweiz och Europa hör Roland Hersperger som flyger elflyg. Han har en hobbyaffär i Meilen, en förstad till Zürich. Affären vimlar förstås av elektromotorer och elplan. Runt Zürich, som är en livlig industristad, är nästan bara segelflyg och elflyg möjligt.

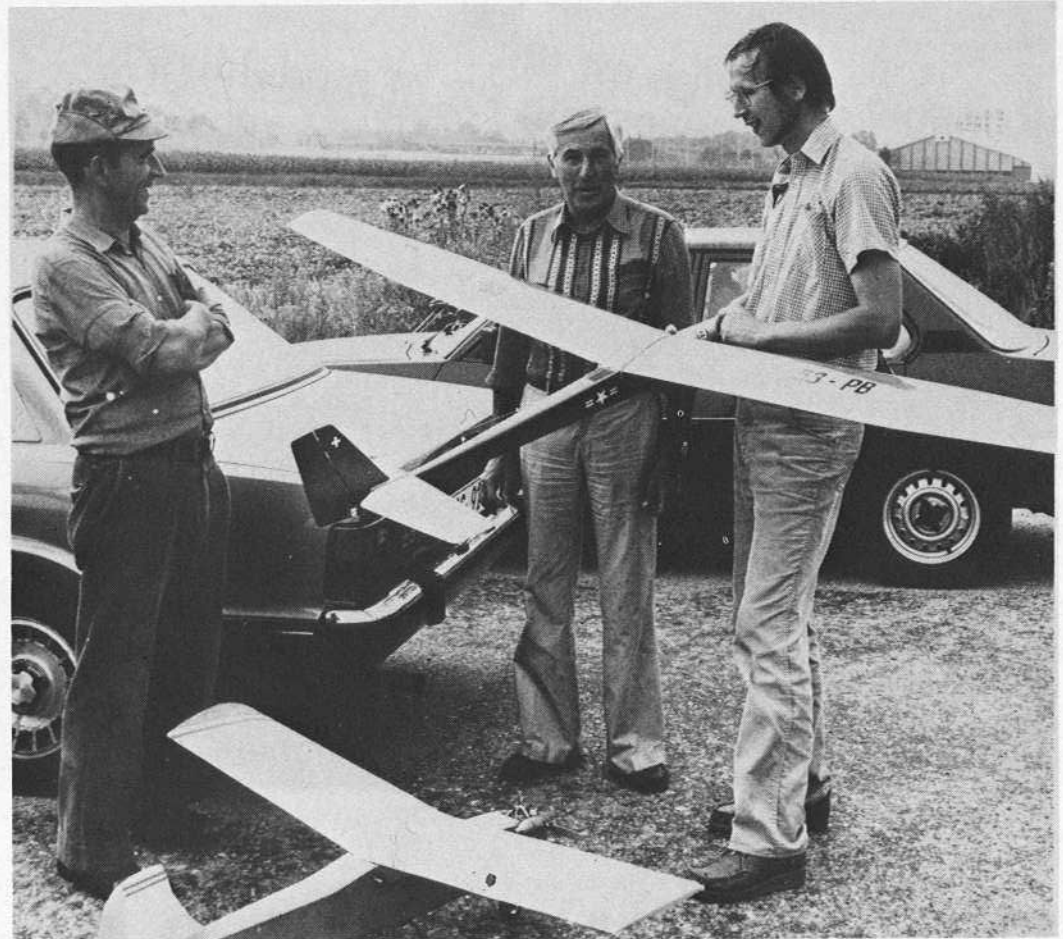
Roland förberedde just årets EM med en 4.2 kg tung elseglare som drivs av 26 Nicadceller och har en Keller 80/35 i nosen. Roland var dock inte förtjust i utvecklingen av F3E-

klassen och gillade inte särskilt mycket att flyga denna tunga modell. Lådorna i affären vimlade förstås av Keller, Geist och Jumbomotorer. Det fanns också en uppsjö på japanska kullagrade motorer för bilbruk som Roland försöker anpassa till flyg. Sagamimotorn verkar lovande, tyckte han.

Till "eliten" fast på ett lite annorlunda sätt hörde gemytliga tandläkaren Paul Girard från Basel. Han tillhör en

yrkesgrupp för vilken det schweiziska skattesystemet är som skraddarsytt... Han har jättevilla, parant hustru, barn, hundar, två bilar och i övervåningen en jättelik modelltåganläggning. Plus cirka 30 elflygplan kompletta med motor, ackar och RC-anläggningar! Paul visade sig dock inte vara någon statusinriktad prylvisare utan lånade frikostigt ut sina modeller på fältet och är en synnerligen skicklig skalabyggare som förhoppningsvis kommer till EM nästa år.

Häftigaste överraskningen i modellflygväg råkade vi ut för när vi slagit oss ner vid södersidan av toppen Monte Generoso vid Lugano i södra Schweiz. "Schwissssch", säger det plötsligt över våra huvuden och en hangseglare pilar iväg rakt ut över dalen! Tjugo meter från oss står grabbarna från klubben i Varese på italienska sidan. De åker hit varje helg med bergbanan med

modellplan på ryggen och ost och rödvin i sina matsäckskorgar. Alpsidorna åt söder är här långsluttande med cirka 500 m gräshang. Fantastiskt! Illa var det att vi inte hade mödell med och lika illa var det att vi tagit slut på filmen i kameran!

Till slut ska vi berätta om en häpnadsväckande utveckling,

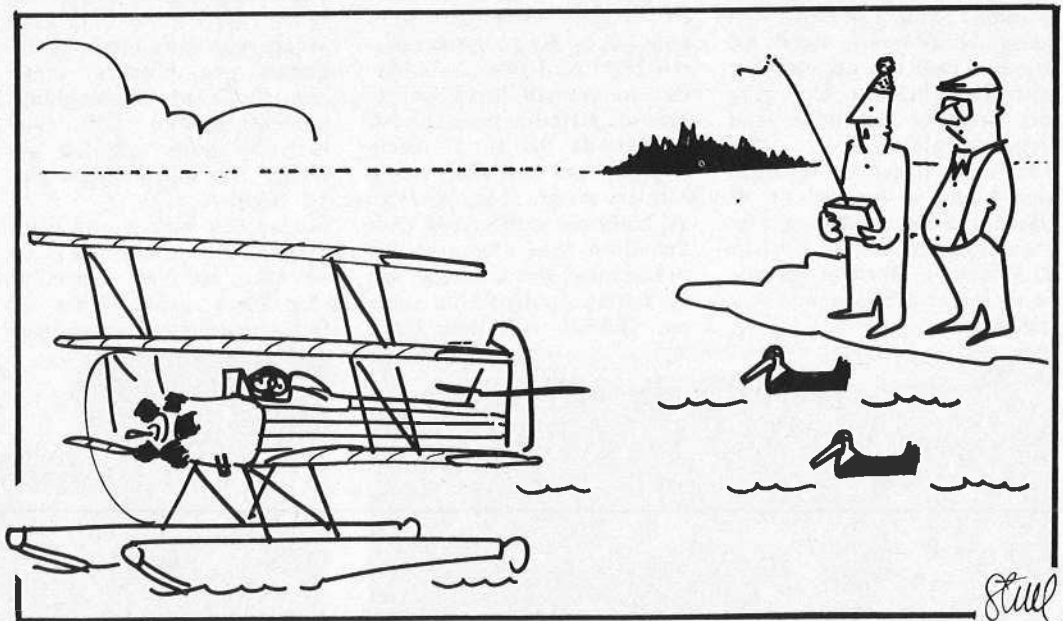
rakt motsatt vår svenska. I Schweiz, detta laglydnadens och reglernas förlovade land, har man från och med förra årsskiftet **slopat** alla typgodkännanden och registreringar av RC-anläggningar! Tills i fjol hade man en RC-licens som kostade 90:— och sträng kontroll från polis och televerk. Numera importerar man

och säljer all RC-materiel fritt och enda begränsningen är att man måste hålla sig inom de bestämda banden 27, 35 och 40 MHz. I samband med frisläppningen fick schweizarna även tillgång till 35, MHz som tidigare var förbjudet här.

Reste och plåtade gjorde Bo och Mats Gårdstad

Roland Hersperger — elflygare i Europa-eliten — visar modeller i sin hobbyaffär i Meilen utanför Zürich.

— Triplan på sjön — ere bra de?

— De e jädrin bra gosse! RCM snackar om parasollvingat, Bosse Gårdstad drar till med högvingat och Veinge-Pär surrar om lågvingat! Jag tog rubbet — då måste de va bra som tusan!

Konsten att inviga ett fält
eller hur man skapar fin PR åt modellflyghobbyn

Dragspel, kaffe & bulldog

Helsingborgs Modellflygklubb invigde i början av juni sitt nya flygfält med bravur. Hela arrangemanget var av den karaktären att det måste bli känt för övriga klubbar i det här landet. Det måste finnas andra som någon gång kan komma i samma situation som helsingborgsflygarna och då kan det vara bra att veta hur man kan göra det. Och göra det bra, för det hade man verkligen gjort.

Den stora dagen — lördagen den 4 juni — bjöd på det så väsentliga fina vädret och invigningsprogrammet började kl 9 med fri flygning för alla medlemmar och gästande modellflygare.

Dragspelsunderhållning med stor dragspelsorkester tog vid i den paus man lagt in före själva invigningen, som inte gick av för hackor den heller. Prick kl 13.00 smög en helikopter (fullskala bör påpekas!) in över fältet och efter en elegant sväng och landing kunde invigningsförrättaren Inger Andersson — förste vice kommunalfullmäktigeordförande i Helsingborg, det Ni! — beträda det fina modellflygfält, som hon snart skulle förklara invigt. Hon togs emot av klubbens ordförande Olof Pennborn med blommor och välkomsttal, där Olof gav den nu talrika publiken lite fakta om klubben och dess långa

kamp för ett eget modellflygfält.

Så överlämnades mikrofon och ord till Inger Andersson, som hann ge klubbmedlemmarna en eloge för fin insats i samband med genomförandet av alla de olika fältarbetena liksom också för det fina samarbete man haft mellan kommunen och klubben, innan hon förklarade Helsingborgs modellflygklubbs fält invigt på vederbörligt sätt. Ett trefaldigt leve för klubben fick bli "sigillet".

Medan den intresserade invigningstalaren visades runt bland de nära 100-talet uppställda modellerna genomfördes ett fint uppvisningsprogram med

bl a multi och -skalamodeller. Så var det dags för en Sk61 (fullskala igen) från Flygvapnets Ljungbyhedsskola med Pär Cederqvist vid spakarna. Pär genomförde ett fint halvtimmesprogram där man fick på ett speciellt programblad kunde följa de olika momenten, som också Pär själv kommenterade via radio och högtalare till åskådarna. Innan så Pär flög "hem" igen genomförde han en landing på modellflygfältet för en kopp kaffe i "bersån" där Ingers påtår svalnat under hans uppvisning. Sedan Pär och hans Sk61 lättatt var det dags för Sten Gunnarsson med sin helikopter att visa allt vad en sådan

farkost kan åstadkomma i flygväg. Här hade man också lagt in en utlottad rundtur över Helsingborg för den lycklige vinnaren.

Resten av lördagen fortsatte med mera flyguppvisning med olika typer av modeller, spaka själv för intresserade åskådare. Och för dem, som ville ha lite omväxling i allt flygandet fanns det servering, loppmarknad med begagnade modeller m m.

Inviigningsprogrammet fortsatte också på söndagen med fri flygning och en liten tävling för alla närvarande modellflygare.

Avslutningsvis kan man konstatera, att klubben planerat och också genomfört en verkligt fin invignings-weekend, där den talrika publiken fick en bra inblick i vad flyg och modellflyg kan erbjuda ungdomar i alla åldrar.

Den folder, som man delade

ut till samtliga besökare berättar om den enorma insats klubbmedlemmarna gjort för att göra detta fält till en verklighet. Där talas om 600 kg gräsfrö, 2,5 ton gödning för att få fältet grönt och "flygbart". Men man har sått minst lika mycket på PR-sidan i och med det här arrangemanget. Och att döma av kvaliteten och viljan hos klubben kan man vara säker på att även kontakterna med allmänhet, kommunrepresentanter och föräldrar kommer att få den välbehövliga "gödning" för en fortsatt framgång för modellflyget.

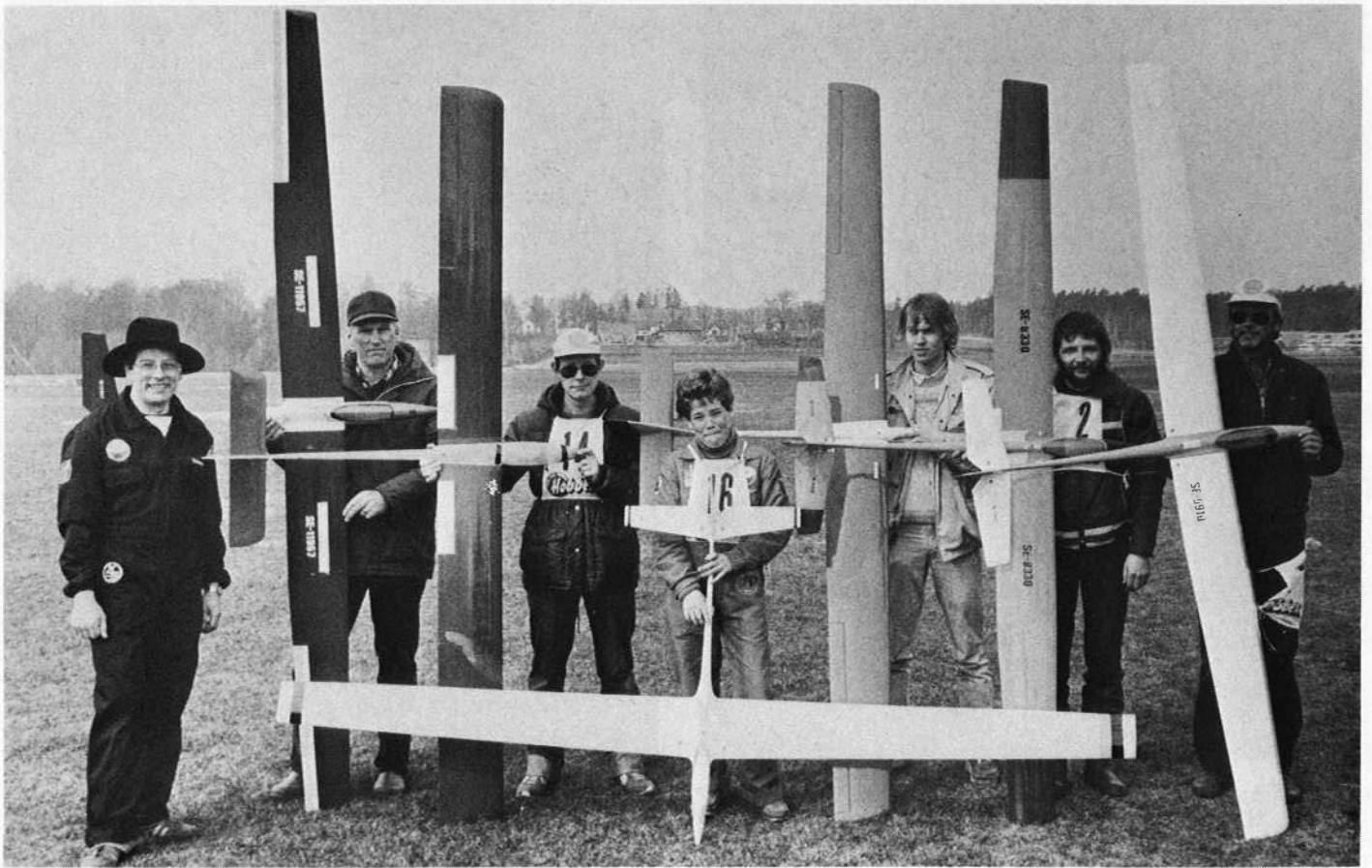
Intresserade klubbar kan kontakta Helsingborgsklubbens Ordförande Olof Pennborn, Box 9123, 250 09 Helsingborg, för ytterligare tips och information om hur vi skall möta vår omgivning med arrangering av det här slaget.

S Tingwall

Den stora bilden på motsatta sidan visar ordförande Olof Pennborn välkomsthälsa den talrika publiken. En trevlig dragspelsorkester underhöll och i pauserna kunde man ta sig en kaffe med dopp i "bersån" — välbesökt servering! (nertill)

Överst denna sida: Förste vice kommunalfullmäktigeordföranden Inger Andersson invigningstalar intill välfyllt sändarbord. Högerspalten från ovan: Monika Hallgren från grannen Välahögs Motorgård överlämnar minnesgåva till glad Olof. Sten Gunnarsson visar sin helikopter på s k styv lina. Intresserad Inger A guidas runt anläggningen (kan detta männe resultera i en ny medlem i klubben?). Sk61-akrobatör Pär Cederqvist tackar för kaffet och ger sig hem efter fin uppvisning och längst ner syns en del av de utställda modellerna, varav många flög "fri" flygning.

Nytt svenskt rekord i F3B! "Blippen" imponerade!

Stora Mellösa Lyftet

I vanlig ordning drog årets radiosegelsäsong igång med att Stora Mellösa MFK arrangerade Stora Mellösa Lyftet den 16–17 april. Tävligen hölls precis som tidigare år på Rosta Gärde i Örebro. Den regniga våren hade gjort att tävlingsplatsen tyvärr mera lämpade sig för ett sjöflygmeeting än för en F3B-tävling.

Årets tävling som flögs efter F3B/Nordic-reglerna hade samlat 34 startande från 10 klubbar. Tyvärr var det ett 20-tal färre än tidigare år. Kanske alla regeländringar och -diskussioner om F3B och F3B/Nordic hade skrämt bort en del "termiksökare". Detta problem hoppas dock Au i RC-segel att komma till rätta med under den kommande säsongen. (se fö information från Au nedan!)

Då tävlingen drog igång på lördagsmorgonen visade det sig att tävlingsarrangörerna hade lyckats få fram ett perfekt segelväder, som höll sig under hela tävlingen. Tyvärr blev det en mycket hård gallring bland de tävlande redan

i det första hastighetsmomentet. Många satsade alldeles för hårt i vinschen med vingbrott som följd. Vinschen är ett mycket bra hjälpmedel vid uppdragning av modellen men den måste användas med både skicklighet och förstånd. Annars blir det lätt alltför uttunnat i våra segelflygförråd! En av dem som föll bort redan i första momentet var Ikaros' duktige landslagsjunior Joakim Ståhl, som lyckades landa sin modell i ett träd. Därmed var tävlingen slut för hans del och vi kan bara önska till vid NM i Norge — förhoppningsvis är det glesare mellan träden där!

När första omgången var genomförd stod det klart att kampen om segern som vanligt skulle stå mellan "Blippen" Johansson, Torgny Carlsson och Thore Gustafsson. Två omgångar, dvs 2 hastighets- och 2 termikflygningar, flögs under lördagen och det var mycket hårt mellan dessa tre landslagsmän.

En annan som "tröck till" lite för hårt i vinschen var Per

Nyberg, Ikaros. Hans Sagitta fullkomligt exploderade i luften när vingen knäcktes. Efter ytterligare en misslyckad flygning fick Per nöja sig med en 22:a-placering, vilket är långt under hans normala förmåga. Mycket bättre tag till VM får vi hoppas!

Andra dagens tävlingar bjöd på många fina flygningar. Höjdpunkten kom i tävlingens näst sista flygning, då "Blippen" sänkte det svenska rekordet på hastighetsflygningen till 26,7 sekunder — en tid, som även internationellt är en gångbar tid.

Det är sådana flygningar vi vill se på VM i England. Till sist visade det sig att "Blippen" tack var denna rekordflygning och hans som vanligt säkra landningar givit honom segern före Torgny Carlsson. Tredjeplatsen belades av Thore Gustafsson. Glädjande var att konstatera att veteranen Ernst Börjesson, Ikaros, tände till och kom på 4:e plats.

Bland juniorerna var det Magnus Johansson, St Mellösa MFK, som mest visade fram-

Här är dom som skall försvara de svenska färgerna i F3B: Lennart Johansson, Torgny Carlsson, Per Nyberg, Magnus Johansson, Joakim Ståhl, rekord-"Blippen" Johansson och Thore Gustafsson.

fötterna. Han prövade för första gången sin termikversion av Gilette, en mycket omdiskuterad modell konstruerad av hangflygaren Anders Rättzén. Det visade sig med all tydlighet att Anders lyckats mycket bra med sin konstruktion och att modellen håller god F3B-klass. Magnus gjorde trots ringa träning med modellen många fina flygningar och tog med god marginal hem segern i junior-klassen, där Anders Larsson tog andraplatsen.

Man kan konstatera att samtliga som är uttagna att representera Sverige vid NM i Norge och VM i England är väl förberedda och helt tända på att göra en fin insats vid dessa internationella tävlingar.

*Text: Lennart i Mellösa
Foto: Göran Torstensson*

Bagges hörna

Johan Bagge
Lokegatan 24
602 36 Norrköping
Telefon 011-13 36 47

fånerier & finurligheter m.m.

Hallå där killar och tjejer!

Brukar du läsa Modellflygnytt? Inte? Kika på bilderna?

Ibland. Du är då i varje fall inte ensam, för det brukar faktiskt inte stå så väldigt mycket i Mfn som intresserar dej som är under, säj tretton år. Ändå är det ju så att du tillhör en grupp modellbyggare som med allra största intresse håller på med sin hobby.

Moppen, discot, gänget och annat tar ännu inte så väldigt stor del av livet, samtidigt som lärarna inte jagar på med alltför mycket läxor.

Och många i din ålder är intresserade av modellflyg. Bara de som är med i klubbar är flera tusen. Hur många som håller på därutöver kan man bara ana. Nästan varenda grabb har väl åtminstone hållit på med modellflyg. Tyvärr inte alls så många flickor.

Men det kan ju bli! I vilket fall klarar dom sig inte sämre än killar när dom väl sätter igång. Som du kan läsa på annat ställe i det här numret vanns A1-ligan 1982 av Kerstin Holm. Bravo Kerstin!

För att ni alla yngre modellflygare skall ha en hörna för saker som passar just er, har jag kommit överens med redaktören för Mfn att jag i fortsättningen får ha en del av tidningen för just detta.

Kom alltså ihåg att när du nästa gång får Modellflygnytt, lägg den inte i den vanliga högen med olästa tidningar, utan slå upp sidan med teckningen som du ser här ovanför.

Och kom ihåg! Jag vill höra av dej. Skriv om vad du tycker, fråga om vad som helst, kom med tips, resultat och allt möjligt annat. Skriv på papper, vykort, en balsabit eller vad du har till hands.

Det spelar ingen roll om du har svårsläslig handstil. Jag skriver själv som en kråka, så jag är van. Om du vill får du förstås också ringa. För att

det skall vara så enkelt som möjligt att skriva kommer mitt namn och adress att finnas i en liten ruta som det bara är att klippa ut och limma på kuvertet. Foton (helst svart/vita) skulle vara väldigt kul att få.

Vem är då jag? Heter Johan Bagge, bor i Norrköping, medlem i en klubb som heter Gamten. Där håller jag bland annat på att tampa med yngre medlemmar, och försöker lära dem lite modellflygvett.

Det går riktigt bra. Inte minst har vi trevligt. Vi har just byggt Sparven färdigt förresten. På tisdag blir det flygning. Ut med flygplan och lim och nålar och saft och bullar! Veckan därpå blir det full fart med Knarrenbygget.

Jag har några egna gossar också som jag kan testa alla tokiga idéer på innan vi kostar på trycksvärta i Mfn. Till alla äldre läsare vill jag be om den hjälpen att visa på dessa spalter för alla juniorer åtminstone upp till 14 år ca. Förhoppningsvis skall det inte finnas en enda organiserad yngre modellflygare som inte vet att han/hon har ett eget, om än anspråkslöst, forum. Min önskan om dubbelriktad kommunikation gäller naturligtvis alla, oavsett ålder.

Nu vet du lite vad det är frågan om. Vi får väl se vad det blir av! Lite ritningar på

enkla modeller kommer vartefter. Den här gången tänkte jag att vi skulle mjuka upp oss med de absolut minsta flygande plan åtminstone jag vet. Enkla dessutom och billiga.

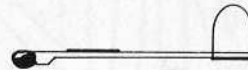
form. Det är mycket viktigt att vingor och stabbe ej är skeva, så om du tittar bakifrån skall du bara se dem som streck. Så här.

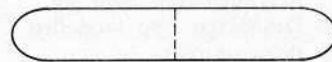
TÄNDSTICKSPLAN

Tag en rak och flisfri tändsticka. Skär försiktigt med vass kniv eller rakblad så att den blir tunn och platt, utom längst fram bakom svavlet.

Den skall se ut så här från sidan.

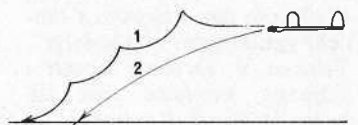

Klipp ut vinge, stabbe och fena. Limma vingen på översidan 10 mm från nosen och stabben längst bak på undersidan. Fena ovanpå stabben.

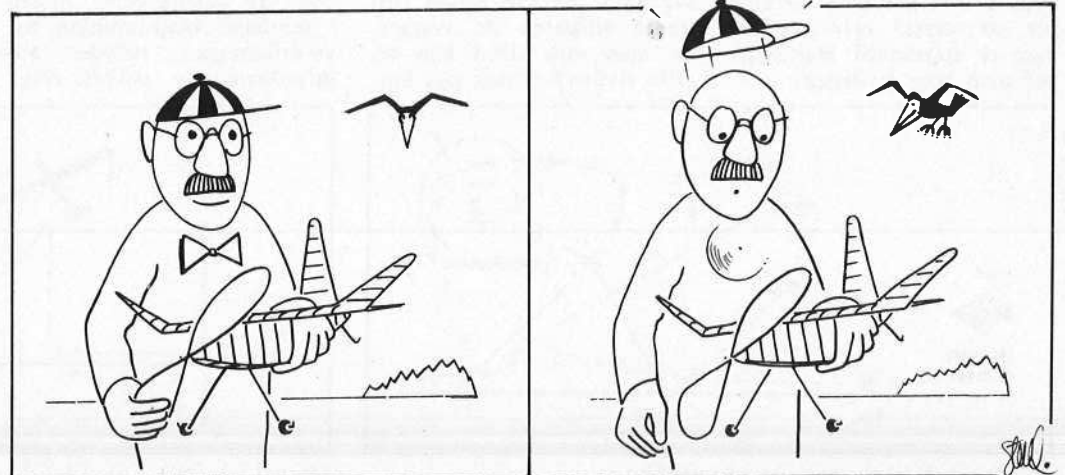
Använd så lite lim som möjligt! Böj upp vingen till V-

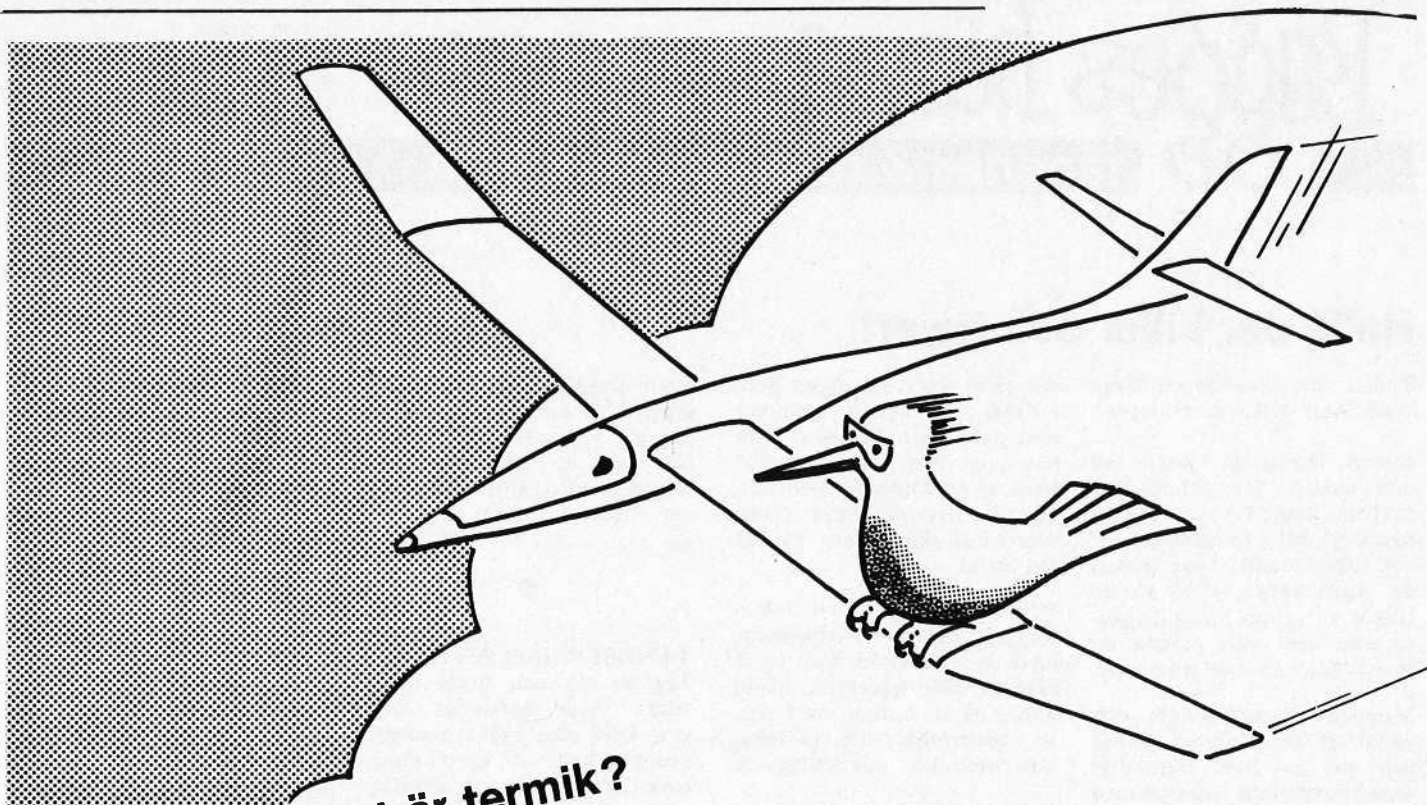
form. Planet är färdigt. Provglid genom att försiktigt kasta snett nedåt. Om det skär, kolla att det inte är skevt, och vrid fena lite grann. Om det glider enligt 1, böj bakkanten på stabben lite nedåt och tvärtom om det glider enligt 2. Det är lätt att experimentera med olika V-former, ytor o s v. Det bästa glidtal jag har kommit upp till är 1:3,6. Hur går det för dig? Eller kanske du kan prova från ett fönster på sjuttonde våningen, och se hur långt det kommer.

Jaha, det här var första junior sidan. Hoppas du tycker det kan bli nåt. Hör av dej!

Bagge

Hur ser jag att det är termik?

TERMNIK

Varför flyger modellen bättre i högerkurva?
När ska jag koppla ur?

Konsten att finna och flyga i termik

Den här artikeln stod första gången i franska "Modélisme" författad av Guy Sennequie. 1980 kom den i tjeckiska modellflygtidningen "Modelár". Tjecken V. Drobnik bosatt i Schweiz översatte den till tyska åt Bengt Rosengren — medlem av "ulricehamnseskadern" på 40-talet — som nu ordnat med en svensk översättning. Ovanstående frågor får Du svar på här — och lite till.

Det viktigaste vid tävlingsflygning med modellplan är att välja rätt tidpunkt för starten. När gör man sig klar för att starta? När kopplar man ur startlinan? När släpper man iväg modellen?

Man ska starta modellen i den stigande luftblåsan just när denna löser sig från marken och börjat stiga. Det låter ju enkelt och man måste bara:

1. Veta var någonstans och när luftblåsan löser sig.
2. Dra/släppa upp modellen i detta område.
3. Ha modellen startklar och vara tillräckligt nära för att komma till rätt ställe i rätt tid.

För att uppfylla det första villkoret behöver man en viss erfarenhet av och känsla för sådana saker. Det andra och tredje villkoren är svårare, då man inte alltid kan nå rätta stället fort nog pga hin-

der på marken eller, vid tävling, måste starta från en förutbestämd startlinje.

Är detta fallet måste man vänta med starten tills tecken på en "avlösning" ger sig till känna genom:

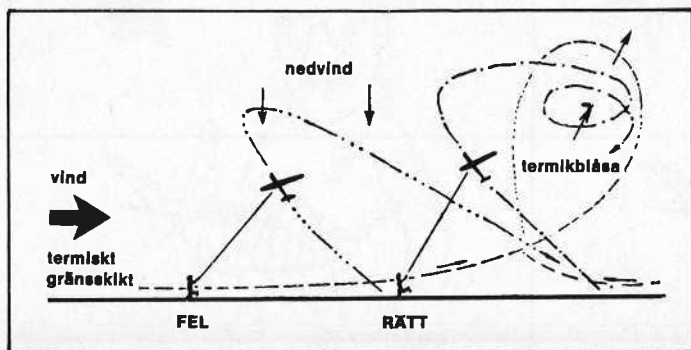
- rörelse i den varma luften
- fåglar eller andra modeller kretsar och stiger bra
- det plötsligt börjar blåsa nere på marken (det visar då, att det avgränsande termiska skiktet har börjat lösa sig och ska sätta igång att stiga)

Byar av kallare vind, oftast i samband med ändring av vindriktningen, betyder att luftblåsan har svävat iväg.

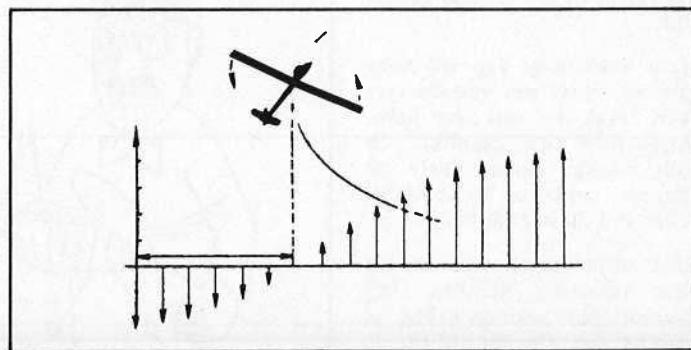
Sker detta vid den förutbestämda startplatsen är både 2:a och 3:e villkoren samtidigt uppfyllda. Då kan man nu utan svårighet släppa modellen och sätta den i den stigande luften.

Nära marken är i regel upp vinden svag, men ökar tills den på 150—200 m höjd uppnår en stighastighet av 1—3 m/s. På högre höjd avtar denna hastighetsökning eller sjunker allteftersom jämviktstillståndet i luftmassorna förändras. Detta är grunden till att det på en höjd av 150—200 m över marken kan vara svårt att vinna höjd.

Det gäller att raska på då man känner kallvind-draget.

Felaktig och riktig start i en termikblåsa.

Modell som flyger genom gränsskiktet drivs bort från blåsan.

Modellens rörelse över marken under kretsning i termikblåsa.

Två saker måste man komma ihåg — luftblåsan avlägsnar sig såväl vertikalt som horisontalt. Uppvinden ersätts därefter av nedvindar, eftersom luft ur det undre skiktet svävar uppåt, måste alltså luft ur det övre skiktet sjunka för att fylla tomrummet. Hastigheten hos den sjunkande luften (V_z-) är i allmänhet lägre än hos den stigande (V_z+), då den är mera utspridd (om det rör sig om utfyllnadsluft) och i de helt marknära skikten häftar luften vid markytan. Är emellertid luften mycket ostabil (stormväder) kan nedvinden uppnå lika höga hastigheter som uppvinden. Genom avläsningar på variometer hos ett stort segelflygplan har man funnit att termiska uppvindar V_z+ i genomsnitt uppgår till mellan 1—4 m/s maximalt.

I "ren termik" har man uppmätt 5—6 m/s, under normala cumulus-moln 7—8 m/s, medan den under cumulonimbus (åskmoln) kan uppgå till 30 m/s. Termiska nedvindar V_z- ligger i genomsnitt mellan 0,5—2 m/s, maximalt 3—5 m/s.

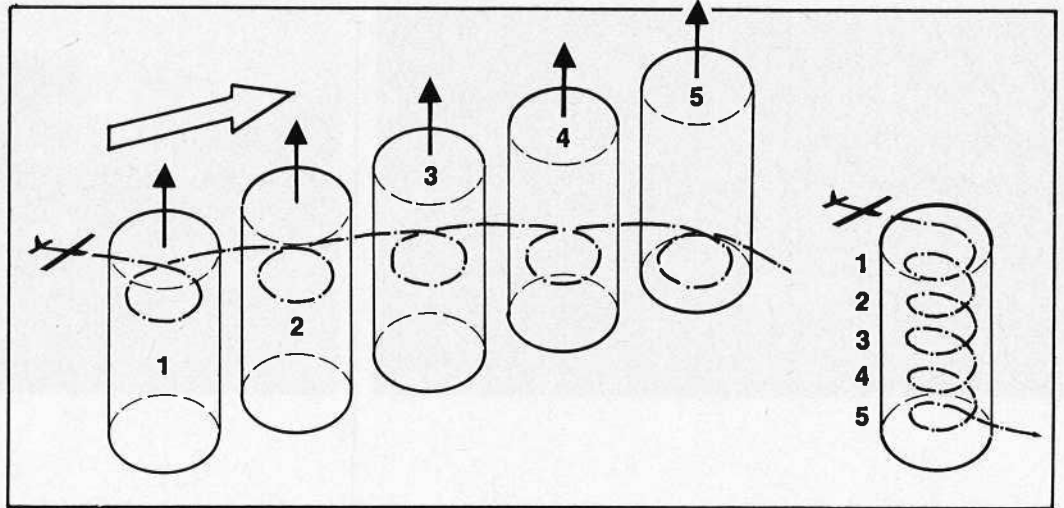
FLYG I BLÅSANS TOPP!

Konsten i att flyga i termik och hålla sig kvar i den — och på så vis uppnå långa flygtider — ligger i att man flyger i termikens översta skikt. När man bara blåsans undre del kan man kanske endast göra ett par varv innan man är ute i nedvinden.

T ex en modell med 0,5 m/s sjunkhastighet (i kurvflyg) flyger in i en blåsa med en stigning på 2 m/s (vi antar att denna är jämnt cylinderformad) och som är 50 m hög. Flyger man in högst upp i denna blåsa kan man stanna i den:

$$\frac{50 \text{ m}}{0,5 \text{ m/s}} = 100 \text{ sekunder}$$

och vinner därvid en höjd av $(2 \text{ m/s} - 0,5 \text{ m/s}) \times 100 \text{ s} = 150 \text{ m}$

Flyger man däremot in bara 10 meter över underkanten stannar man i uppvinden bara $\frac{10 \text{ m}}{0,5 \text{ m/s}} = 20$ sekunder

och vinner därvid en höjd av $(2 \text{ m/s} - 0,5 \text{ m/s}) \times 20 \text{ s} = 30 \text{ m}$

STARTA I RÄTT TID

Av detta framgår att man ska akta sig för att starta för sent. Likaså ska man försöka att inte starta för tidigt. Vindstilla försvårar starten för en segelmodell och i värsta fall startar man innan termikblåsan har utbildats riktigt och inte kommer loss förrän långt senare. Meningarna om det riktiga tillvägagångssättet skiljer sig och varje modellflygare har mer eller mindre sin egen metod.

Sammanfattningsvis kan man dock skilja mellan följande 2 metoder:

1. Har man inget problem med att få full höjd i starten kan det vara fördelaktigare att starta i den lugna luften som föregår en termikavlösning, framför allt om man har "snurrekrok" och lärt sig känna när modellen börjar dra i linan (tecken på att man just är i uppvind). På detta sätt kan man också ha tur att hamna i en termikblåsa, som vandrar över fältet utan att ge sig till känna i markskiktet.

2. En enklare metod är att vänta tills man känner ett kallt luftdrag som tecken på termikavlösning. Först då drar man upp modellen och hoppas att man befinner sig i termiken eller kan nå den innan man krokar ur modellen.

En RC-modell har normalt ett större tröghetsmoment än en friflygmodell och sådana kännetecken på uppvind som anförts ovan kan därför vara svårare att urskilja med denna modell. Det rör sig här om modeller med större rikttningsstabilitet (och således mindre termikkänsliga för såväl uppsom nedvindar!). RC-modeller flyger inte för sig själva och om de också i storleks-hänseende stå närmare friflygande modeller så ska man med dem hålla sig till reglerna för styrning av riktiga segelflygplan.

GÖR MOTSATSEN!

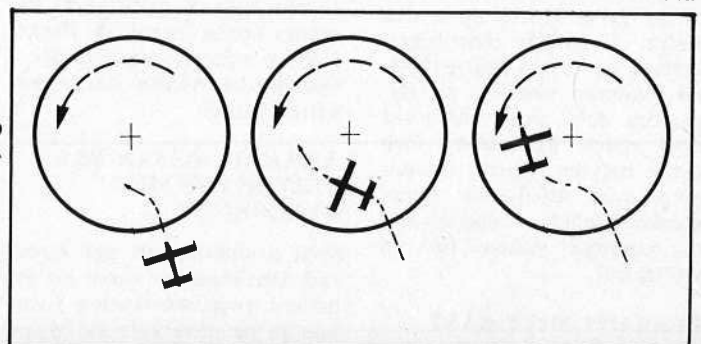
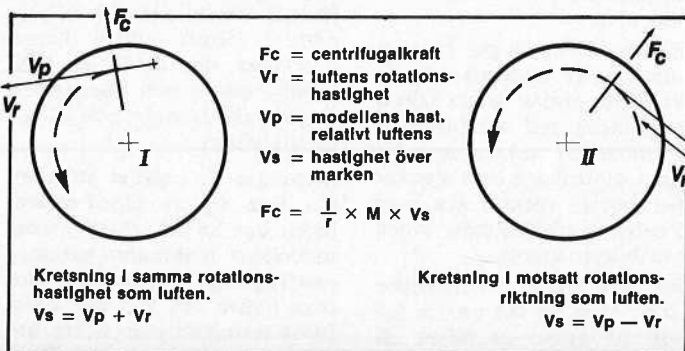
Här gäller alltså grundregel 1 att alltid göra motsatsen till det modellen vill! Och denna regel måste kombineras med en andra grundregel, som säger att ju mindre man styr desto bättre flyger modellen! Då man lätt kan uppfatta dessa två regler som motsägande krävs en analys:

Först regel 2. Det är självklart att varje överdrivet roderutslag framkallar extra luft-

motstånd, som försämrar modellens aerodynamiska egenskaper. Det är alltså bättre att låta modellen — om möjligt — stabilisera sig själv än att korrigera med roder, vilket oftast blir överdrivet. Däremot finns det tillfällen när det är nödvändigt att styra. Detta gäller när man tangerar ett uppvindsområde. Har man då t ex högre vingspets i uppvinden medan den vänstra ännu befinner sig utanför, så höjer sig höger ving och man kurvar bort från termiken (bild 3). För att försäkra sig om att det är fråga om verklig termik och inte bara turbulens måste man korrigera med roden och styra in i det förmodade uppvindsområdet. Detta är då den andra regeln: att göra tvärtemot vad modellen vill.

Av det följande framgår att man för det mesta måste göra motsatsen till det som modellen vill. Först måste man ha klart för sig i vilken riktning man ska kretsa i förhållande till luftens rotation i termiken. I en termikblåsa roterar luften åt vänster (motsols) enligt Buys Ballots lag. Om man låter modellen också kretsa åt vänster blir hastigheten över marken lika med modellens hastighet genom luften plus luftens hastighet, som kan uppgå till 1 m/s.

Forts nästa sida

Riktig inflygning i en termikblåsa och kretsning åt höger.

Lingrenen på kurs!

Lingrenen höll en instruktionskurs den 12 mars i Militärhögskolans lokaler i Stockholm.

Den i förväg utannonserade kursen hade lockat hela 36 intresserade, som tagit vara på tillfället att utöka sina kunskaper inom klasserna F2A, speed och F2C, team-racing och Good Year.

Lektionernas omfattning var mycket allmänna om motorer, tankar, aerodynamik, motor-tillverkning m m, vilket också gav andra modellflygare viktig information.

Föredragen finns nu utskrivna och samlade i ett rikt illustrerat häfte, som kan köpas av lingrenen för endast 15:—. Häftet är definitivt det bästa

som finns idag inom det här modellflygområdet och kan betraktas som något av en "bibel" för linflygare och även övriga modellflygare.

Fråga om och beställning av häftet kan ställas till:

Kjell Axtelius
08-7 74 49 15
Huldrestigen 9
141 75 Huddinge

Ewa Axtelius

Lektionssalen på Militärhögskolan var en gång stall för Kronans hästar (ovan).

T h ovan lingrenens uppvisningsgång i Good Year.

Publiken uppskattade flygningarna trots ihärdigt regnande. Inomhus fanns andra aktiviteter, mer lämpliga denna dag! Nedan t h.

Linflyg-PR med Good Year

I samarbete med Good Year genomförde lingrenen en uppvisningsflygning med Good Year-modeller i Katrineholm lördagen den 23 april.

Trots ett ihärdigt regnande uppskattade publiken flygningarna. Det finns skäl att nämna, att Good Year på 40-talet hjälpte till att starta den riktiga Good Year-racingen i USA. Och den förekommer fortfarande idag och flygs även med

linkontroll bl a i USA, England, Danmark och Sverige.

Klassen påminner mycket om team-racing, men modellerna är lite förenklade. Uppvisningar av detta slag är mycket lämpliga i samband med marknader och liknande arrangemang och ger ju utmärkta tillfällen för oss modellflygare att göra reklam och PR för sporten.

Ewa Axtelius

Forts fr föreg sida

Hur ser jag att det är termik?

Flyger modellen med 10 m/s får man då 10 m/s + 1 m/s = 11 m/s. Om man däremot kretsat åt höger blir modellens hastighet bara 9 m/s (10 m/s - 1 m/s). Centrifugalkraften som försöker slunga modellen ut ur termiken är i det första fallet större än i den andra. Ju större centrifugalkraften är, desto större kretsar tenderar modellen att flyga, om detta inte motverkas med mera kurvroder. Och detta betyder större sidolutning med åtföljande högre sjunkhastighet — vartill också kommer risken för en störtspiral.

BLÅSANS MITT BÄST

Då upp vinden är starkare i mitten av termikblåsan än i

periferin är det bättre att kretsas där och i motsatt riktning till upp vindens rotationsriktning. I en 10 m-sväng i mitten av termikblåsan med en upp vind av 5 m/s ska man välja ca 60° lutning. Modellens sjunkhastighet är i detta fall 2—3 m/s och netto stighastighet blir då ca 2—3 m/s.

I en 100 m sväng är då upp vinden kanske ca 0,5—1 m/s och man kan här svänga mycket flackt. Den bästa kompromissen är säkert att svänga/kretsas tämligen flackt i 50 m-svängar med en upp vindstyrka mellan dessa två extremvärden.

VRÅKAR, MÅSAR BRA MEN SE UPP MED SVALORNA!

Som avslutning ett par goda råd. Om man har turen att se luftens rotationsriktning (den kan ju ha påverkats av byggnader, skogspartier, markformationer etc) — torra blad,

kolapapper el dyl som virvlar med — är det fördelaktigast att kretsas i motriktningen. Om upp vinden markeras av fåglar; vråkar, måsar, kretsas åt samma håll som dessa, men se upp med svalor, som lätt anpassa sig till modellerna!

När modellen flyger in i termik och lutar åt en sida, styr den åt motsatta hållet då den förmodligen flyger i samma riktning som luften roterar (bild 3).

När modellen flyger rakt in i upp vinden utan att luta åt ena eller andra sidan (detta är vanligen lätt att fastställa då modellen saktar upp — några modeller t o m sjunker eller börjar vackla) ska man avvakta några sekunder innan man börjar kretsas.

När man tycker att modellen börjar stiga, är det i varje fall bäst att kurva åt höger då luften sannolikt förhåller sig enl Buys Ballots lag.

När modellen kommit in i termiken utan att samtidigt reagera som ovan beskrivits men senare visar tendens att kurva t ex åt vänster, så beror detta på att luften visserligen roterar men att reaktionen försenats på planetens tröghetsmoment. När detta inträffar gäller det att styra modellen till att kurva i motsatt riktning (bild 5).

Den här artikeln om termikflygningens teknik får inte förläda någon att vid inflygning i termik alltför länge överlägga om åt vilket håll luften roterar och därigenom flyger rakt igenom och ut ur termikblåsan.

Meningen är i stället att man ska lära sig av regelfundeheten hos luftens rörelser och modellens reaktioner vid termikflygning. Därigenom blir man bättre och kan inte bara finna termiken utan också utnyttja den bättre under flygningen.

Meddelanden från Förbundet

Material till "mitt"-sidorna insändes alltid direkt till SMFF:s exp, Box 10022, 600 10 Norrköping.

3/83

FÖRBUNDSSTYRELSEMÖTE 830416-17

Nedan följer sammandrag av mötet som hölls i Norrköping.

Flygsäkerhetskommittén skriver svar på remiss från LFV angående förslag till BCL. I kommittén ersätter Bengt Holmer den avgångne Arvid Holmbom. (Svaret redan avlämnat till LFV).

Lennarth Larsson fortsätter kontakterna med KSAK avseende det s k pappersplansprojektet (3P).

För att FAI, Sporting Code, section 4 skall bli uppdaterad fordras vissa kompletteringar. Innehavare av section 4 ombedes kontakta expeditionen för att erhålla dessa.

Troligen kommer hanteringen av samtliga FAI-licenser att centraliseras till KSAK.

Likviditetsläget är så bra att styrelsen beslutade avveckla den checkkredit som AU stod med personlig borgen för.

Roland Ljungkvist kontaktar medlemmar ur föregående stadgskommittén och genomför de ändringar som blir nödvändiga på g a förbundsstyrelsens beslut samt ombesörjer tryckning av de reviderade stadgarna.

Diskuterades formerna för ett regeldiskussionsmöte i friflyg bl a inför höstens CIAM-möte. Konstaterades att kostnaderna måste bestridas av friflyggen och/eller deltagarna själva.

Vandringspriset i SM för modellraketer har kommit till rätta och förvaras hos Uppsala FK.

Johan Rasmussen meddelade att SMFF måste arrangera NM i linstyrning, då inga andra länder ställer upp. Trolig tidpunkt 830827

Fullt lag deltar i F3B-VM på Irland.

NYTT tävlingsprogram gäller för F3A fr o m 1984. Utbildning av domare handläggs av utbildningsstyrelsen.

AU kommer att sänka priset på förbundets handböcker för att underlätta deras spridning. Se annons i nästa utgåva av MFN.

PREK:s ordförande, Roland Ljungkvist redogjorde för FLUGEBY-projektets planeringsläge. Projektet framskrider planerligt och avses bli självfinansierat. Intresserade får specialinformation om Roland Ljungkvist kontaktas.

Informationsbroschyr om modellflyg avses vara klar i början av juli, lagom till FLUGEBY.

Lin-VM filmen finns nu överförd till videokassett, system VHS. Hyra via expeditionen.

Diskuterades sportflyget och påpekades avsaknaden av sportflygskott i samtliga grenar. Varför?

Arlandadagarna avhålls 830930-1002. PREK ombesörjer SMFF:s deltagande.

PREK kommer att ge ut en sammanställning av enkla råd om hur modellflygklubbarna bör umgås med massmedia.

Fortskättning nästa sida!

INFORMATION FRÅN FREKVENSKOMMITTÉN

Televerket har fattat ett principbeslut att utöka antalet kanaler för fjärrstyrning av modellflygplan med hela 7 kanaler.

Enligt uppgift från Televerket kommer en ändring av TFS 92A att utges 1 juli 1983 vari anges utökningen. Efter det att föreskriften kommit ut är det fritt fram att använda även dessa 7 nya frekvenser i typgodkända anläggningar.

Frekvensmarkering, rekommendation

Frekvensbanden skall markeras med en flagga, storlek 60 x 80 mm. Flaggens färg anser vilket frekvensband, som användes:

27 MHz-bandet har BRUN flaggfärg
35 MHz-bandet har ORANGE flaggfärg
40 MHz-bandet har GRÖN flaggfärg

Kanaler inom resp frekvensband ges nummer som skall visas på frekvensbandsflaggan. Siffrorna skall vara 30-40 mm höga, vita el svarta.

Kanalmärkning på 27 MHz-bandet

Inom 27 MHz-bandet rekommenderas att en dubbelmärkning används under en övergångstid några år.

Den obligatoriska frekvensbandsflaggan (BRUN) med vitt kanalnummer kompletteras då med den gamla märkningen med färgad vimpel.

T ex markerar vi en anläggning med frekvensen 27,145 MHz med en BRUN frekvensbandsflagga i vilken vi också fäster en gul vimpel.

Frekvens MHz	Övergångs- markering	BRUN frekvens- flagga med nr
26.825	svart/vitt	87
26.865	blå/gul	91
26.885	vitt	93
26.935	svart	98
26.995	brun	04
27.045	röd	09
27.095	orange	14 *)
27.145	gul	19
27.195	grön	24
27.255	blå	30 *)

*) får användas ENDAST i gamla befintliga anläggningar. Ej i nya!

Orange frekvens 27,095 MHz och blå 27,255 MHz är direkt olämpliga för flygning då dessa kanaler är upplåtna för privatradio. Speciellt den blå löper mycket stor risk att bli störd då det är tillåtet att sända med upptill 25W på PR.

Kanalmärkning på 35 MHz-bandet

Frekvens MHz	ORANGE frekvens- flagga med nr
35.030	63
35.040	64
35.050	65
35.060	66
35.070	67
35.080	68
35.090	69
35.100	70
35.110	71
35.120	72
35.130	73
35.140	74

35 MHz-bandet är reserverat för EMBART modellflyg!

Kanalmärkning på 40 MHz-bandet

Frekvens MHz	GRÖN frekvens- flagga med nr
40.665	50
40.675	51
40.685	52
40.695	53

Frekvensindelningen på 35 och 40 MHz-bandet ligger endast på 10 kHz - ca 5 ggr så trångt som på gamla 27 MHz-bandet.

Det gäller att alla anläggningar är rätt trimmade så att man inte stör varandra. Det gamla sättet att skifta frekvens inom 27 MHz-bandet genom att byta kristall kan numera bli direkt farligt inom 35 och 40 MHz-bandet.

Mycket hårda krav måste gälla för de kristaller som används. Endast typer som anläggningsfabrikanterna tillhandahåller får användas.

Radiofrekvenskommittén
Bertil Nipdal
Uranstigen 21
582 58 Linköping
Tel 013-15 67 36 eft kl 1800

NAK-RCS RC "SOAR-TOGETHER" 17-26 JUNI 1983 PELLESTOVA NORGE

Årlig samling för RC-segelflygintresserade
Närmare upplysningar genom SMFF:s expedition, tel 011/132110.

SM LINFLYG 1983 UT FÖR F2B/D103/OXELÖSUNDS MFK 83-08-06-07 0900-1800

Skaftstället (F11) Nyköping
Alla int klasser + Good Year
40:- sen/kläss
20:- jun/kläss

Pg 230379-0, Oxelösunds MFK
Sista anm 830801
Oxelösunds MFK, c/o Hans Fällgren, Ö Kyrkogatan 25, 61133 Nyköping

Hans Fällgren 0155/15686 bost
0155/54589 arb
Göran Fällgren 0155/36565 bost
0155/54332 arb

Första start kl 1000
Logi Stjärnholms Stiftesgård
Pris - utan linne 41:-
med linne 61:-
frukost 19:-
max pris 80:-

Logianmälan till Hans Fällgren

KORGOLLE-TROFEN F3B/Z052/ ÖSTERSUNDS MFK 83-08-06-07

Optands flygfält
F3B-FAI
60:-

Pg 664604-6, Östersunds MFK
Sista anm 83-07-29
Östersunds MFK, c/o Sten Larsson, Byvägen 76 B, 83200 FRÖSÖN
Sten Larsson 063/120058
Örjan Sellberg 063/128288

WENTZELPOKALEN/Z052/ÖSTERSUNDS MFK 83-08-13 0830-1400 (83-08-14)

Optands flygfält
Al, F1A jun o sen, 77 cm, F1B, F1C, C1, HKG
35:- sen 25:- jun
Pg 664604-6, Östersunds MFK
Sista anm 83-08-08
Östersunds MFK, c/o Kjell-Åke Jonsson, Norra Strandvägen 7 C, 83200 Frösön
Kjell-Åke Jonsson 063/120229
Johan Ekerot 063/44044
Genomgång 0815

SOLSTADSPOKALEN II/S228/ KARLSTADS MFK 83-08-13 1100 (83-08-14)

Borgmästarholmen
F2B Semi-stunt
35:- sen 25:- jun

GRENSTYRELSEN FRIFLYG meddelar

20 st digitala tidtagarur har inköpts. Uren ingår i den utrustning som tävlingsarrangörer kan hyra.

De nya uren har sådan funktion att motortid och total flygtid kan avläsas på samma ur. Vi har omsorgsfullt studerat många förslag innan vi slutligen valde, inte det billigaste utan förhoppningsvis det lämpligaste.

GRENSTYRELSEN LINFLYG meddelar

Svenska landslaget i linflyg till EM 83 i Holland har fått nedanstående sammansättning:

Lagledare	Björn Lundin
F2A speed	Mils Björk Hans Öhlund
F2B stunt	Ove Andersson Åke Nyström Johan Rasmussen
F2C teamrace	B-O Samuelsson/ Kjell Axtilius Sven Pontan/ Hans Andersson
F2D combat	Jan Gustavsson/ Gunnar Hjärne Håkan Östman Per Stjärnesund Leif Göransson

NYA KLUBBAR hälsas välkomna till SMFF

U286	Arboga Flygklubb, MFS
Y304	Ådalens Fritidsklubb Svalan, Kramfors
Z351	MPK Örnern, Hede
Z352	Bergs RC-klubb, Svenstavik
AC390	Nordmalings MFK, Lögdal
AC391	Lycksele MFK
ED198	FK Nordvingen, RC-sektion, Malmberget

Pg 873662-1, Karlstads MFK
Sista anm 83-08-06
Karlstads MFK, Box 83,
65103 Karlstad
Björn Lundin 054/133914
Logi kan ordnas

F3B FAI/VLM
83-08-13-14 0930
Kramfors Flygplats
F3B-FAI
40:-
Pg 4303497-4, VLM
Sista anm 83-07-31
VLM, c/o Börje Strid,
Hovsmedsvägen 11, 86100 Timrå
Börje Strid 060/576884

SM SKALA 1983/P080/TROLLHÄTTANS
MFK
83-08-13-14 0830 OBS! Andrat datum
Malåga flygplats
F4C, F4 Stand off skala och
Populärskala
100:- för F4C
75:- för F4 Stand off och
Populärskala
Pg 835186-8, Trollhättans MFK
Sista anm 83-08-01
Trollhättans MFK, c/o Torsten Bovik, Varpagatan 31, 46153
Trollhättan
Lars Helmbro 0520/16862
Asfaltabana. F4C kräver minst 3
startande, annars ingen F4C
tävling. Sankväm på lördag
kväll.

Meddelanden från Förbundet

3/83

Material till "mitt"-sidorna insändes alltid direkt till SMFF:s exp, Box 10022, 600 10 Norrköping.

VÄSBYKLIPPET/B273/VÄSBY
MODELLFLYGARE
83-08-20
(83-08-21)
Väsby Modellflygfält
Upplands-Väsby
Combat F2D, Combat open
30:- jun 50:- sen
Pg 813756-4, Väsby MF
Sista ann 83-08-11
Väsby MF, c/o Bengt Holm,
Norrtorpsvägen 3, 190 40
Roserberg
Bengt o Jesper Holm 0760/35659
Ingen efteranmälan
Publik. Dubbla lincirklar

MODEL CRAF CUP F3F/MO08/
MALMÖ RADIOFLYGSÄLLSKAP
83-08-20 0900
(83-08-21)
Hamnen Käseberga
F3F
55:- sen 35:- jun
Pg 791446-8, Malmö RFS
Sista ann 83-08-12
Malmö Radioflygsällskap,
Finlandsgatan 20, 21432 Malmö
Ulf Mårtensson 040/960273

AROSSTUNTEN/U044/VÄSTERÅS
FLYGLUBB, MODELLFLYGSEKT
83-08-21 0900
OBS ! Nytt datum
Johannisbergs Flygplats
linflygområdet
F2B Semi-stunt
45:- sen 25:- jun
Pg 131265-1, Västerås FK MFS
Sista ann 83-08-11, poststämpel
Västerås Flygklubb, Modellflyg-
sektionen, Johannisberg Lundby
72591 Västerås
Ove Andersson 021/131742
Ingen efteranmälan

SM QUARTER MIDGET PYLON 1983/
AO28/STOCKHOLMS RADIOFLYGLUBB
83-08-27 0900
Barkarby stora banan
QM pylon
60:-
Pg 503268-5, Stockholms RFK
Sista ann 83-08-18
Stockholms RFK, c/o Ove Hågg,
Idholmsvägen 128, 12747
Skärholmen.
Ove Hågg 08/7102261

SM F3B TERMIK 1983/M130/
RC-KLUBBEN CLIPPERN
83-08-27 0900
(83-08-28)
Ålstorp (sklyttat från motor-
vågeavfarten ca 1 mil söder
om Landskrona)
F3B termik
50:- sen
30:- jun
Pg 865391-7, RC-klubb Clipperrn
Sista ann 83-08-22
RC-klubben Clipperrn, c/o Patrik
Nilsson, Rösavägen 11, 26162
Glumslöv
John Knudeen 0418/22275
Startmetoder: gummirop,
l8petart

MICROS TERMIK OCH DM F3B TERMIK
FÖR STOCKHOLMS LÄN/A302/RFK
MICROS
83-08-27 0930
(83-08-28)
Micros klubbflygfält, norr
Upplands Väsby
F3B termik sen, jun och lag
50:- sen
25:- jun
Pg 435977-4, RFK Micros
Sista ann 83-08-16
RFK Micros, c/o Antero Hurtig,
Nyångevägen 33, 14600 Tullinge
Antero Hurtig 08/7782919

3-mannalag, anmälan göres
samtidigt med anmälan.
Lagändring före 1:a start.
Är också DM klass.

SPORT POPULÄR/E142/NORRKÖPINGS
RADIOFLYGLUBB
83-09-03 0900
(83-09-04)
Herrebrofältet
Sport Populär
50:-
Pg 222718-9, Norrköpings RFK
Sista ann 83-08-22
Norrköpings RFK, c/o Lars
Kostmann, Herrebrogatan 47,
60364 Norrköping
Hans Andersson 011/111556
Bullernormer enl SMFF:s best

SPORT POPULÄR/R148/TIDAHOLMS
MFK
83-09-03 0900
(83-09-04)
Stacklanda
Sport Populär
60:-
Pg 718649-7, Tidaholms MFK
Sista ann 83-08-29
Tidaholms MFK, c/o Anders
Gustafsson, Eriksbergsgatan 10,
52200 Tidaholm
Tommy Kjellgren 0502/11470
Campingmöjligheter vid fältet.
Cafeteria.

OXELÖPOKALEN 83-JUBILEUMS-
TÄVLING/D103/OXELÖSUNDS MFK
83-09-03-04 0900-1800
Ramdalens Idrottsplats
Speed open KP-regel, F2B,
Semi stunt, TR-int, TR-B Good-
Year, Combat int, Combat open
40:-/klass sen
20:-/klass jun
Pg 230379-0, Oxelösunds MFK
Sista ann 83-08-26
Oxelösunds MFK, c/o Hans
Fällgren, Ö Kyrkogatan 25,
61133 Nyköping.
Hans Fällgren bost 0155/15686
arb 0155/54589
Göran Fällgrenbost 0155/36565
arb 0155/54332
Logi Stjärnholms Stiftsgård ev
Sporthallen
Pria Stiftsgården
Utan linne 41:- + frukoast 60:-
Med linne 61:- + frukoast 80:-

ÖREBRO CUPEN F3B/TO63/RFK
IKAROS
83-09-03-04
OBS! Ändrat datum
Gustavsvika gamla flygfält
eöder Örebro
F3B
50:- sen
30:- jun
Pg 886682-4, RFK Ikaros
Sista ann 83-08-15
RFK Ikaros, c/o Per Nyberg,
Veragatan 8 B, 70373 Örebro
Per Nyberg 019/101890

HÖKAKLUBBENS SEPTEMBERTÄVLING
SKALA-UT/NO02/HÖKAKLUBBEN
83-09-03-04 0900
Klubben modellflygfält Fyllinge
Stand off skala, F4C, 1/4 skala
50:- per klass
Pg 832495-6, Hökaklubben
Sista ann 83-08-21
Hökaklubben, c/o Christer
Persson, Klackens Östergård
10, 30261 Halmstad
Christer Persson 035/20755
Plats för tält eller husvagn
finnes

SM ELFLYG F3E GLIDER OCH F3E
NORDIC/B272/VALLENTUNA MFK
83-09-04 0900
Gullbrofältet, väster om
Vallemtuna längs Väsbyvägen
F3E Glider, F3E Nordic
40:- sen
25:- jun
(särskilda juniorklasser finns
dock inte)
Pg 730299-5, Vallemtuna MFK
Sista ann 83-08-26
Vallemtuna MFK, c/o Bo
Gårdstad, Norrgården 26, 18600
Vallemtuna
Bo Gårdstad 0762/77757
Anmälan sker samtidigt som
tävlingavgiften sätts in på
postgirot. Efteranmälan
godtages ej.

SM F3F 83/M338/VILLIE RFK/MO08/
MALMÖ RADIOFLYGSÄLLSKAP
83-09-10 0900
(83-09-11)
Sämning hamnen i Käseberga kl
0900
F3F
60:- sen
35:- jun
Pg 348520-8, Villie RFK
Sista ann 83-08-31
Villie RFK, Box 5, 27012
Rydsgård
Per Viklund 0411/33234
Ulf Mårtensson 040/960273

HÖSTTÄVLINGEN/A006/MFK GALAX/
B256/SOLNA MSK
83-09-10-11 1000
Högdalens Bilprovning
Lördag: Speed enl K-P regler,
TR-B
Söndag: TR-int, Good-Year
40:- sen o klass
25:- jun o klass
Pg 229449-4, MFK Galax
Sista ann 83-09-06
MFK Galax, C/o Kjell Axtilius,
Huldrestigen 9, 14173 Huddinge
Kjell Axtilius 08/7744915
Jan Gustavsson 08/7519962

SM F3A 83/E046/MFK LINKÖPINGS-
ESKADERN
83-09-10-11 0900
Lens Modellflygfält vid
Sjögastad
F3A
100:-
Pg 660764-2, MFK Linköpingsesk
Sist ann 83-08-29
MFK Linköpingseskadern, c/o
Sven Löfqvist, Follåsa Rusthåll,
59050 Vikingstad
Sven Löfqvist 013/80233
Ingmar Svensson 013/52512

F3B FAI/R011/LIDKÖPINGS MFK
83-09-10-11 0900
Lidköpings Flygplats Hovby
F3B-FAI
50:- sen
30:- jun
Pg 201141-9, Lidköpings MFK
Sista ann 83-09-01
Lidköpings MFK, c/o Flyghobby,
Silvareköldegatan 7, 53131
Lidköping
Bo Nylund 1400-1800 0510/26234
efter 1800 0510/25024
Camping vid fältet möjlig

AKM:S HÖSTTÄVLING/MO10/AERO-
KLUBBEN I MALMÖ MODELLFLYGSEKT
83-09-17 0900
(83-09-24)
Rinkaby
A1, B1, C1, 77 cm
FIA, B, C, G
40:- sen/klass
30:- per klass därutöver
30:- jun/klass
25:- per klass därutöver

Diskuterades de stora arbets-
insatser som krävs för en
framgångsrik distriktsbildning.
C-G Sundstedt befriades från
totalansvaret p g a egen tids-
brist men håller i bildandet av
Kopparbergs- och Västmanlands
distrikt.
Beslutade kalla till distrikts-
konferens snarast.
Bo Jansson svarar för Skåne-
distriktet, Björn Lundin för
Värmland, Hanns Flyckt för
Småland och Peter Källof för
Norrbotten.

Planerade möten
Planerings- och styrelsemöte
830916-18
Styrelsemöte 831210-11
Styrelsemöte 840204-05
Förbundsämte 840407-08
AU-möte före septembermötet.

Utredningar m m
P g a rådande medlemsituation
(mindre än 50% under 25 år)
beslutades att tillåta en ny
form av juniorregistrering på
prov under resten av 1983 samt
att PREK snarast utarbetar
lämpligt material att till-
ställa klubbarna.
Beslutades tillsätta en grupp
för framtagande av lämpliga
modeller och aktiviteter för
nyrekryterade juniorer. Ansva-
rig är Björn Lundin som tack-
samt mottager alla tips.

Beslutade tillsätta en utred-
ning för att utvärdera den av
K-A Ericsson och L-G Olofsson
till Förbundsämte lagda utred-
ningen, samt komplettera och ev
tillföra nya förslag/synpunkter
på medlems- och finansierings-
frågorna. Ansvarig är Birgitta
Horn som även hon tackesamt tar
emot förslag.

Beslutade tillsätta en arbets-
grupp för utredning av frågan
om riksinstruktör med Lennarth
Larsson och Björn Lundin (sam-
mankallande).

Beslutade tillsätta en arbets-
grupp för att ta fram en arkiv/-
doksterplan för SMFF. Bo
Jansson och Lennarth Larsson
ingår.

Lennarth Larsson

FÖRBUNDSSEXPEDITIONEN

Expeditionen är stängd under
tiden 18-29 juli 1983.

ADRESSFÖRÄNDRING

Vice ordföranden Björn Lundin
har flyttat:
Östra Torggatan 17, 652 24
Karlstad tel 054/101106

INFORMATION FRÅN FLYGSÄKERHETS- KOMMITTÉN

Det har visat sig att många som
har fått dispens har haft
problem att kunna dokumentera
dispensen då beviljade sådana
endast gått ut i månadsmedde-
lande och ej till dispens-
sökanden.

Flygsäkerhetskommittén vill
därför förbättra rutinerna
genom att återända beviljade
dispenser direkt till den
sökande.

Fortsättning nästa sida!

EXPEDITIONSFAKTA

SLM:s expedition har öppet måndag 13—16 och tisdag 15—18. Telefonpassning förekommer även på andra tider sedan Erik Strid erhållit en anknypningstelefon i sin bostad. Om ingen svarar kan besked lämnas via telefonsvarare. Tel. 0760-892 51. Postadress: Box 31, 194 21 UpplandsVäsby. Besöksadress: Hammarbyvägen 36 (källarplanet). Postgiro nr: 19 71 76 - 1.

KNARREN CUP 4 maj 1983

Vallentuna Mfk arrangerade årets första kvaltävling på Gärdet. Onsdagskvällen var något kylig men bjöd i övrigt på bra flygväder. Förra årets Cup-vinnare, Konsta Lyhnakis, hade en dålig kväll och får träna mera om fjolårstriumfen skall upprepas. Överlägsen segrare blev Stefan Nilsson (från Vallentunas friflygfamilj?)

Lennarth Larsson

Resultat:

1. S. Nilsson, Vallentuna MFK	353 s
2. M. Seiman, Vallentuna MFK	298 s
3. A. Berglund, Waxholm MFK	268 s
4. M. Lundqvist, Waxholm MFK	257 s
5. R. Grufman, Solna MSK	252 s
6. O. Carlerud, Skarpen MFK	249 s
7. R. Lind, Vallentuna MFK	246 s
8. J. Syvertsson, Solna MSK	238 s
9. J. Nordlund, Solna MSK	207 s
10. J. Hoppe, Waxholm MFK	202 s
11. J. Lagerlöf, Solna MSK	198 s
12. S. Karipidis, Solna MSK	197 s
13. J. Andersson, Solna MSK	192 s
14. K. Lyhnakis, Solna MSK	174 s
15. A. Nordberg, Waxholm MFK	150 s
16. M. Stockenstrand, Solna MSK	145 s
17. H. Tillberg, Solna MSK	136 s
18. J. Gryz, Solna MSK	107 s
19. P. Eriksson, Solna MSK	101 s
20. A. Kurmin, Solna MSK	97 s
21. P. Grip, Solna MSK	66 s

Vi är mycket angelägna om att ni snarast, efter genomförd tävling eller meeting, sänder resultat/reportage samt ev svart/vita bilder till red för SLM-nytt.

Pierre Ravetti blev 1982 års SLM-stipendiat. Han kommer från Östra Sörmlands Flygklubb, Modellsektionen. Under 1982 har han bl a aktivt deltagit i instruktörsarbete, rekrytering och utbildning. Grattis! (foto Krister Källros)

Styrelsemöte 17 maj 1983

Erik Sund och Gunnar Rydergren fick i uppdrag att till nästa möte (14/6) lägga förslag om riktlinjer för årets resterande PR-verksamhet inom budgetramen.

Enligt praxis beviljades resebidrag till Thomas Weber (jun) för deltagande i landslaget till NM.

Gunnar Rydergren rapporterade att 6 uppvisningar kommer att hållas under maj—juni.

Lars-Göran Hansson (liksom övriga grenchefer) behöver hjälp med att få fram arrangörer till det beslutade distriktstävlingprogrammet.

SLM-märket för visad flygskicklighet kommer att finnas tillgängligt ungefär samtidigt med denna tidnings distribution. Regler för erhållande finns ännu bara för radiostyrning.

Beslutades att SLM skall delta med tre personer i SMFF:s distriktskonferens.

Nya telefoner har installerats på kansliet och i Erik Strids bostad, vilket underlättar kontakten med SLM.

Lennarth Larsson

KNARREN CUP — Kvalificering och Final

Onsdag 3 aug kl 18.00
Arrangör: MFK Skarpen

Plats: Gärdet
Anmälan: Göres på tävlingsplatsen
Avgift: Ingen

FINAL

Tid: Lördag 10 sept kl 10.00
Arrangör: Solna MSK

Plats: Gärdet
Avgift: Ingen

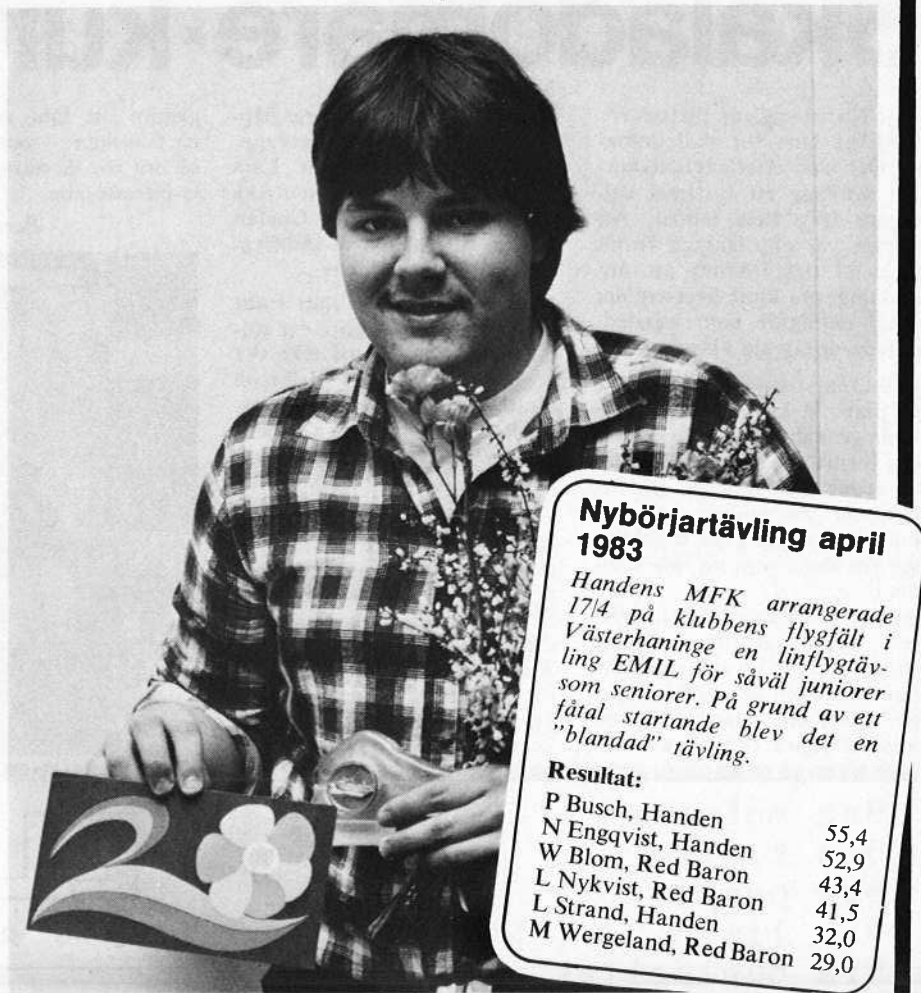
A 1 Cup — Kvalificering och Final

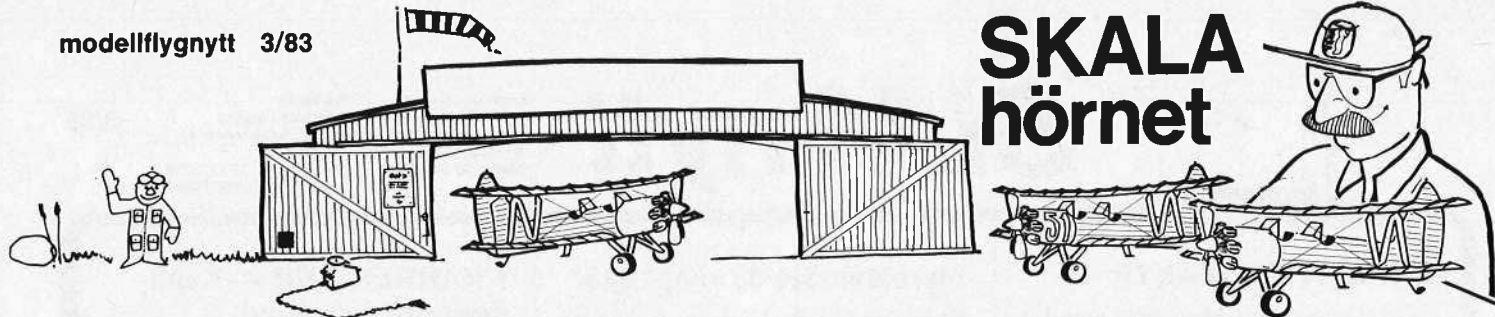
Tid: Onsdag 7 sept kl 18.00
Arrangör: Waxholm MFK

FINAL

Tid: Lördag 17 sept kl 10.00
Arrangör: Vallentuna MFK

Till lättsamma tävlingar och trevlig samvaro hälsas alla välkomna.

Skaladomare-kurs

F6 i Karlsborg var platsen för SMFF:s kurs för skaladomare. Och den efterlängtdade kursen samlade ett fyrtiotal deltagare från hela landet. Att kursen var efterlängtd framgick av det faktum att anmälningarna klart översteg det antal deltagare som kursledningen ansåg sig klara av.

Dessutom fanns alla anmälda på plats då kursledarna Bengt Holmer och Kjell-Åke Elofsson förrättade upprop. Och det är redan bestämt att SMFF kommer att anordna en ny kurs någon gång på höstkan- ten för dem, som nu inte kom med.

Kursen avhölls 23—24 april och kursdeltagarna hälsades välkomna till F6 av Lars Gunnarsson som är stamanställd på flottiljen. Han är även modellflygare och en av eld-

själarna inom Karlsborgs Modellflygklubb. Utom självuppförande insatser från Lars Gunnarsson och Sven-Åke Larsson hade nog inte Chefen för F6 låtit någon modellflygkurs gå av stapeln här.

Man hann med — mitt i allt kursarbete — att göra ett studiebesök i flottiljens tekniska verkstad, där Sune Eriksson visade en 37 Viggen. Lördagskvällen var vikt för en superb supé i männen varvid också några flygfilmer visades.

Under avslutande söndagen ägnade man sig främst åt genomgång av flygregler och praktiskt flygbedömning. Samtliga kursdeltagare är skyldiga Bengt Holmer och Kjell-Åke Elofsson ett stort tack för en mycket bra upplagd kurs, som F6-pojkarna Lars Sven-Åke lade grunden till

genom att låta den avhållas på flottiljen — och ordnat det så bra för de närvarande skala-intresserade.

Bertil Carlsson

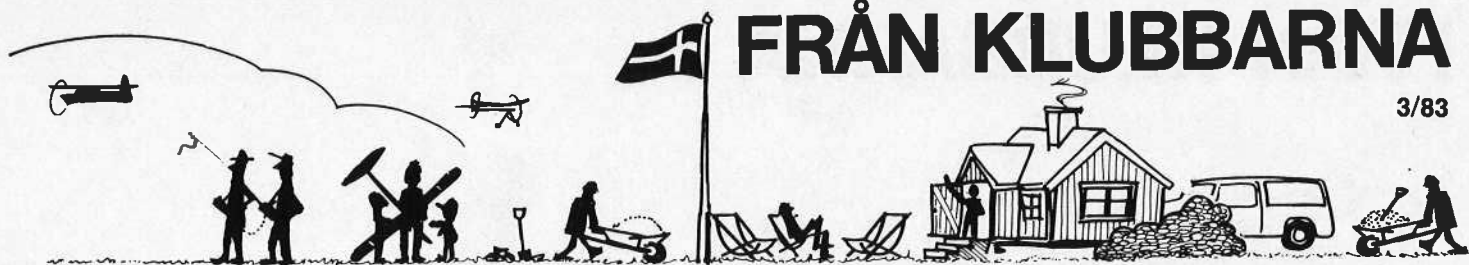
Bilden ovan visar skala-intresserade åhörare och nedan ses ledarellärare: Kjell-Åke Elofsson och Bengt Holmer.

Bra motorer	-	FUJI
Bra timer	-	KSB
Bra papper	-	ESAKI
Bra lim	-	AMBROID
Bra skalpeller	-	LANCE

ELGECO

Box 8012 421 08 VÄSTRA FRÖLUNDA TEL 031/473560

"Modellflygets Dag" hos Gripen i Klippan

Årets upplaga av RFK Gripen's "Modellflygets dag" ägde rum på Kristi Himmelfärdsdagen och bjöd de besökande på fin gemyt och många fina uppvisningar.

Klubbens medlemmar hade samlat ihop ett 30-tal modeller, alltifrån den enklaste nybörjarmodellen till mycket välbyggda skalamodeller.

Christer Gunnarsson, Sune Bengtsson och Leif Bille flög nästan konstant under hela dagen med sina spaka självkärror. Hela 70 stycken av de besökande prövade på detta och många gav klubben en extra eloge för detta arrangemang.

Under eftermiddagen gjordes det många fina uppvisningar. Kenneth Pålsson och Clas-Åke Boden, två av klubbens duktigaste segelflygare, visade att man kan flyga avancerat även med en enkel segelkärra.

En av Sveriges främsta pilo-

ter, Esbjörn Strömkvist, visade vad man kan göra med en F3A-modell. Modellen var en Superkvarn som Esbjörn själv konstruerade redan i början av 60-talet.

Även skalaflyget var väl representerat i uppvisningssammanhanget. Tommy Christiansson gjorde en mycket uppskattad flygning med sin knallgula 1/4 skala Tiger Moth. F d Team 60 piloten Anders Wahlström gjorde också en väldigt fin flygning med sin modell av en P47 Thunderbolt. Berne Gunnarsson flög också en liten stund men hade problem med sin motor i Super Cuben.

Även några gästflygare gjorde uppvisningar. Ulf Svensson från RC Clippert, Landskrona, gjorde en helt felfri flygning med sin Arrow. Ulf visade alla tänkbara och otänkbara manövrar, alltifrån en looping till de mest avancerade

de såsom lomcevak och 16 momentsroll.

Endast 15-åriga Roger Jönsson från Malmö RFS gjorde en bejublad flygning med sin Pitts S1-A i 1/3 skala. Roger har ju tiden framför sig och kommer säkerligen att bli en mycket skicklig pilot.

Slutligen kan sägas att klubben fick mycket beröm för sitt arrangemang av åskådare, tidningsfolk, andra modellflygare. Även SMFF:s ordförande Bo Jansson var mäktigt imponerad.

Vi vill också påminna om att vi den 2-3 juli arrangerar vår

traditionella skalatävling. I år har vi utökat till tre klasser, nämligen Stand-off, populärskala och 1/4 skala. Anmälan kan göras till Berne Gunnarsson som också är kontaktperson. Han kan nås på kvällstid på tel.nr 042-767 09.

Ovan: Mats Svensson med sin Comper Swift. Nedan fr v: Christer Gunnarsson mekar Chipmunk, Birger Liffner knär framför sin Moth. På knä även Esbjörn Strömkvist med K-jagaren, Tommy Christiansson med Bonanza, KZ-III med glad Pär Lundqvist.

Testa Dig!

Modellflyg kan vara svårartat vanebildande. Här en liten test (klippt ur MFK Vikings klubbtidning):

- Det första jag gör på lördagsmorgonen är:
  - nojrar lite med frun 1 p
  - kollas vädret 2 p
  - rusar ut i hobbyrummet 3 p
- På toaletten har jag:
  - inget läsbart alls 1 p
  - ICA-kuriren 2 p
  - En massa flygtidningar 3 p
- När jag pratar med frun handlar det om:
  - ungarna 1 p
  - räkningar 2 p
  - vi pratar inte 3 p
- Så här många plan har jag på gång i hobbyrummet:
  - inget 1 p
  - ett 2 p
  - har inte räknat 3 p
- Min favorit bland rakvatten:
  - Tabac 1 p
  - Old Spice 2 p
  - Ricinolja & metanol 3 p
- Titta under tummarna. Vad ser Du?
  - tumavtryck 1 p
  - märken efter sändarspak 2 p
  - sändarspak 3 p
- På väggarna i vardagsrummet har vi:
  - tapeter 1 p
  - målarfärg 2 p
  - ritningar på flygplan 3 p
- Hur mycket gör Du av med i månaden på modellflyg?
  - högst 50 kronor 1 p
  - högst 100 kronor 2 p
  - hela lönen 3 p

SMFF anordnar den sista veckan i juli två ungdomsledarekurser.

Aktuella kurser!

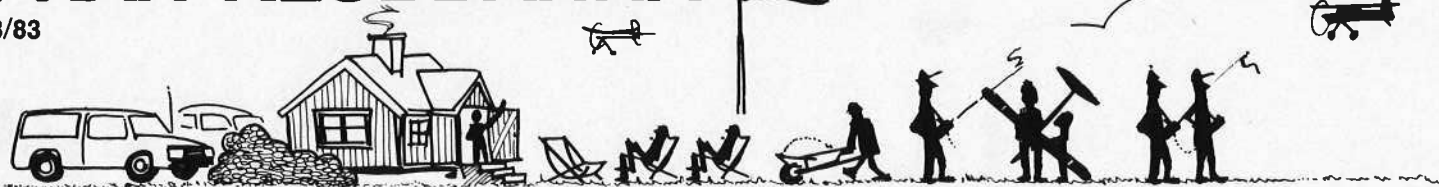
En genomförs i Östersund med Calle Sundstedt och Björn Lundin som kursledare. Bo Hallgren och Holger Sundberg blir ansvariga för den andra, som förlagts till Norrköping.

Kurserna kommer i första hand att inriktas på rekrytering av nya medlemmar samt hur man handleder dessa nya, blivande modellflygare.

Inbjudan till kurserna har redan sänts ut till alla klubbar. Intresserade skall kontakta respektive klubbansvariga — anmälan till kurserna görs genom Din klubb.

FRÅN KLUBBARN

3/83

Norbergsträffen!

Norbergs Flygklubbs modellflygare anordnade sin första träff för likasinnade. Arrangemanget blev en verklig succé.

Ett hundratal modeller och en publik på tusen personer samlades på flygfältet vid Bålsjön utanför Norberg den 12 maj i år. Kristiflygardagen, alltså!

Modellflygsektionen inom Norbergs flygklubb har växt kraftigt de senaste åren. Mest kanske för att Fagersta modellflygklubb lades ner och man slog sina påsar ihop för två år sedan.

Ett regelrätt "meeting" mellan modellflygare från regionen hade stått på modellflygchef Stig Grönings önskelista en längre tid. Och Kristiflygardagen i år var det alltså dags.

Från Västerås, Hallstahammar, Avesta, Hofors och Hedemora kom inbjudna modellflygare. Man träffades, flög och pratade och hade trevligt i största allmänhet. Vid en provisorisk "Loppmarknad" bytte en del gamla grejor ägare — bra om modellmaterielen kan komma till nytta på så sätt!

Allmänheten var inbjuden att bevista träffen. Utan några avgifter kunde intresserade få en inblick i hobbyen. Dessutom var det gratis att flyga

klubbens nya dubbelkommando-flygplan, en Pilot Rainbow, som styrs av två Futaba M-sändare med elevkabel emellan Kristian Berggren agerade flyglärare hela dagen. Ett 30—40 tal intresserade hann med att prova. Tala om positiv PR för hobbyen!

Klubben hade lite tur också. Morgondimman lättade på förmiddagen och solen visade sig ett tag. När det hela var över vid 17-tiden kom ett ihållande regn, som varade hela natten. I de två hangarerna vid fältet fanns ett hundratal modeller uppställda. "Termik-Johan", Rune Johansson från Norrköping, var med och visade sina fina prylar. Ett bra tillfälle för att få inblick i modellmarknaden.

Nu planerar man även att anordna en liknande träff nästa år igen. Grannklubbarna i Västmanland och södra Dalarna bjuds då in. Plus alla andra som vill vara med, förstås.

Man kan konstatera att det är roligt att träffas och få se modeller som vanligtvis inte finns på hemmafältet. Erfarenheter byts också. Och kan man dessutom också ge modellflyghobbyn PR så är det bara bra!

Bo Holmberg

Bo Gustavsson, Västerås, med Bücker Jungmann flankeras av Stig Grönning, modellflygchef i Norberg och hans son Torbjörn.

Snygga modellflygplan av alla slag fanns i Norberg, på Bålsjöns flygfält, under Kristiflygardagen då klubben ordnade ett meeting för likasinnade.

Den handikappade segraren Anders Olsson i mitten.

Handikappad pylonflygare i blåsväder

RKF Kometen i Lomma genomförde lördagen 7 maj landets allra första pylon-tävling för el-flyg.

Tävlingen missgynnades å det allra värsta med vädret — och man hade redan fått inställa tävlingen en gång. Och trots att det denna lördag nästan var ännu blåsigare än tidigare, så beslöt man flyga och genomföra tävlingen.

Anders Olsson lyckades bäst — han segade sig runt med överhettad motor och "mjuka" accar. En tums mindre stigning hade han nog också

önskat sig. Men lyckan har många gånger visat sig stå den djärve bi — så också idag. Med nyopererat knä och oftast stödd på ett par eleganta kryckor utlånade av Landstinget var han den av de tävlande som stod stadigast i den hårda vinden.

Göran Olsson, tvåa, avslutade dagen med att i medvind och med utbrända accar landa i ett ko-staket och kom inte till start igen. Trean Gert Zaar avstod från vidare flygning, då hans grejor inte var i trim för "storm".

Gert Zaar

Sigtunaträffen blev av!

Sigtunafjärden — en av svenskt modellflygs tävlingsarenor — höll arrangerande Sigtuna MFK på sträckbanken ordentligt i år. Isen lade sig först den 15 januari och fick en hård fin kärna. Sen kom det snö, som hindrade tillväxten och gav upphov till stöp. En vecka före utsatt tävlingsdag — 12 februari — var fjärden inte brukbar, men det milda vädret gjorde att vattnet kom upp genom snön och frös till dagarna före, då temperaturen stundtals var neråt —20 på nätterna. Dagen före tävlingen var kärnisen minst 10 cm med bortåt 10 cm överis med endast små

fläckar med stöp. Den var knagglig, men användbar, helst då med broddar på fötterna. Man hade en vind på 2—5 m/s och temperaturen var —12 på morgonen, men steg snart då en strålande sol kom att göra tävlingen njutbar.

I F1A tog Tomas Andersson, Eskilstuna juniorsegern, medan Håkan Nilsson, Östersund belade förstaplatsen i seniorklassen med 900 poäng. F1B knep Bror Eimar, Solna, och F1C Olle Sjöman, Uppsala.

Bilden ovan: F1B-flygarna fr v Johan Åkerman, Bror Eimar, Jan Zetterdahl — obs mössorna!

En liten betraktelse

Att vara modellflygare kan ha sina sidor. Jag tänker närmast på familj, grannar och vänner för övrigt!

Att bygga under långa, mörka vinterkvällar är ju bland det mest kreativa som finns. Man fördjupar sig i ritningar och byggedelar. Tid och rum försvinner. Det sistnämnda gör sig gällande, då familjen har synpunkter på ens klena deltagande i gemenskapen. Man blir ju ingen sällskapsmänniska precis.

Dessutom har yngre familjemedlemmar ingen som helst förståelse för en om man "lämnar" huvudet på en docka eller nalle.

Förståelsen från barnens sida för ens hobby ökar ju inte precis för ett sådant tilltag — man liknar det vid en grotesk avlivning, som till råga på allt är utförd av Far i huset! Ett tydligt bevis för detta fick jag när mellanstore dottern hade begravt resterna av dockan mellan lekstugan och bersån. Samt egenhändigt tillverkat och placerat ett träkors över det hela!

De närmast sörjande inbjöds att närvara vid ceremonien, där blå saft och bullar inmundigades.

Samtalsämnet bland traktens 4-åringar var naturligtvis mitt tilltag med dockan.

Jag själv blev aldrig inbjuden till denna minnesstund. Bödlar bjuds tydligen inte! I alla fall inte i min familj.

Vad gäller grannar (som jag hyser den största respekt och omtanke för), så är dessa av ett speciellt slag. Man blir av dessa betraktad lite roat — att dom är roade beror säkert på att med deras måttstock sett är

modellflyg "leksaker" för större pojkar — och så är det ju! Tack och lov för att man har pojksinnet kvar. Eller kalla det gärna leklyne!

Lite nyfikenhet kan ju faktiskt också märkas hos de kära grannarna. "Flyger den där?" "Vad kostar en sån där?" Det är frågor man får. Och har dom sen kommit över sina blygsamheter, så haglar snart frågorna över en. Och speciellt då man bygger en skalamaskin! Det sista sagt med viss försiktighet, då jag vet att konstflygarna gärna konkurrerar om publikens gunst.

I alla fall vad grannarna beträffar så innan man vet ordet av, så är man inte längre ensam i förrådet vid byggtillfällena.

Jag har senare flyttat in min byggverksamhet i andra våningen i huset för att få lite lugn och ro. Att sen dammsugaren står framme för jämnaren, där jag sitter och arbetar är inget att missta sig på. Piken är fin!

Nu är man inte bara betraktad som osällskaplig och kallsinnig bödel! Man anses inte vara riktigt rumsren heller! Men skam den som ger sig. Man är väl modellflygare!

Men vad är nu egentligen en modellflygare? Skalaflygarna mest skruvar, mekar och pratlar — flygningen är det lite siochså med förstås. Konstflygarna kör från morgon till kväll med sina maskiner, som för övrigt går som raketer och inte har så mycket gemensamt med flyg, tycker jag.

Segelflygarna intar en stor plats i verksamheten. Kanske inte i antal, men väl i yta. Gummirep

Forts nästa sida

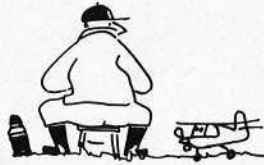
FRÅN KLUBBARN

3/83

Forts fr föreg sida

En liten betraktelse

och vindar kräver fria ytor. Jag har förståelse för detta! Vi har också SLARVERN, som aldrig plockar upp efter sig. Vi har PEDANTEN, som fullkomligt exploderar om ett verktyg saknas eller en kaffekopp står kvar på bordet efter en fikapaus. Så har vi PRATAREN som i timalt kan prata utan att egentligen få någonting sagt.

FIXAREN grejar det mesta och så har vi ju TJEJERNA som sköter kaffestugan och håller på grejerna och på oss med för den delen. Detta är nog inte något typiskt för just vår klubb — de flesta känner igen de här människorna. De finns i alla klubbar och det är faktiskt alla de här människorna som gör att en klubb fungerar.

Slarvern lär sig så småningom att plocka upp grejer efter sig. Varför? Jo, Pedanten har exploderat några gånger över honom och hans slarv. Och Pedanten lär sig att inte explodera för allting, därför att han inte mår

bra av det. Prataren lär sig att prata så att någonting blir sagt — annars lyssnar ju ingen på honom.

Alla dessa mänskliga egenheter gör att vi lär av varandra och även fostrar varandra. Och det gör att det fungerar. Vi har med andra ord även en social funktion — något för modellflygkritiska människor att tänka på!

Ta en flygtävling som exempel. Någon upptäcker att hans startacke är urladdad. Inget fungerar! Han nämner det försiktigt för sin omgivning och inom kort har han 3-4 ackar stående intill sig! Jag skulle vilja se det fotbollslag som lånar ut sina bollkängor till motståndarna, som glömt sina hemma! Det får man nog aldrig uppleva!

Nej, fram för vår sport som skapar kamratanda och gemenskap på ett helt annat plan — nämligen flygplan!

Rolf Claeson, R154

Termikserietävling i Hedemora

Söndagen den 27 mars drog man igång med Hedemora radioflygklubbs serietävling i termik. Den skall hålla på ända fram till i höst med en tävling var fjärde vecka och småningom utmytna i ett klubbmästerskap.

Den här marsdagen var tävlingen förlagd till Brunnsjön och en tät dimma lindade in allt. Man fick vänta.

Denna väntan gav också tid för alla dem, som inte ännu blivit medvetna om den sommartid, som också införts. En läglig dimma, kan man tycka! Vid elvtiden kunde man dock gå igång med tio startande.

Gummirepen sträcktes efter ork eller mod och stundtals var det mer än två plan i luften.

Dagens segerherre blev en stadgad gentleman med namn Gösta Cerenius med sin Paragon hårt pressad av juniorerna, vars 2-metersmodeller gick bäst i det rådande vädret. Tolvårige Greger Sares tappade endast 2 sek på de två omgångarna kom tvåa med Magnus Östling, 15, med ny och knappt intrimmad modell på tredjeplatsen.

Nu laddar man för nästa deltävling.

Gunnar Eriksson

SMFF:s Modellflygläger 83 Flugebyn, Karlsborg

7-10 juli

Vi hämpar — till eller hursvagn — och kommer att flyga. Utvärda (mest på skoj) och lära oss om samtidiga flygplaner. Framför allt ska vi ha det trevligt med hela familjen — vi kan ordna utflykter, källaturer, vidmarksturer, fiske och bad, gemensamma aftnar och mycket mer!

Även mer till 4000 kronor! Vi har ett stort utbud av flygplaner till 4000 kronor. Vi har också ett stort utbud av flygplaner till 4000 kronor. Vi har också ett stort utbud av flygplaner till 4000 kronor.

Snart dags för Flugby-lägret

SMFF:s Flugbyläger närmar sig med stormsteg. Och det finns alla skäl att sätta en stor bock för dagarna 4-10 juli. Och sikta in sig på en vistelse i modellflygladdade Flugby, som ligger några kilometer utanför det natursköna Karlsborg vid Väterns västra strand.

Flugbyveckan skall ge tillfälle till många aktiviteter med modellflygets förtecken för hela familjen. Färdet är valt med tanke på att vi skall ha möjlighet att flyga allt.

Bland "flygande" aktiviteter kan nämnas: linflygskola, RC-skola, RC-certifiering, inomhusflyg, Flugan-tävling, ballongprickning, limboflygning, RC-combat osv osv.

Om man — av några outgrundliga skäl — vill sysselsätta sig med annat än modellflyg erbjuds frisbeegolf,

badturer, kanaltur på Göta Kanal, sightseeing i Karlsborg med guide, besök på keramikfabrik, fiske etc.

Allt för camping med hussvagn eller tält finns med tillgång på kioskservice och också samlingslokal för gemensamma aktiviteter. Kvällar med lägereld står också på programmet! Modeller i halvfabrikat för lina med motorer kommer att erbjudas till självkostnadspris liksom också en drake, som utformats speciellt för Flugbyträffen.

Förutom allt detta kommer fallskärmsshopping, parasail, segelflyg, mikroflyg och vuxet motorflyg att demonstreras.

Det blir alltså en stor modellflygvecka, fylld av allsköns möjligheter till trevlig samvaro modellflygare och modellflygande familjer emellan.

BJÖRNSTORP SLOTT
SVERIGE

EUROPA-MEETING och EFLYGFEST
23-24 JULI 1983
BJÖRNSTORP-GENARP (SKÅNE)

MFK STARFLYERS, Stockholm, och RFK KOMETEN, Lomma, arrangerar en internationell flygfest för eldrivna flygplansmodeller.

3 klasser: o F3E-Segel FAI
o F3E-Segel Nordic
o F3E-Pylon FAI

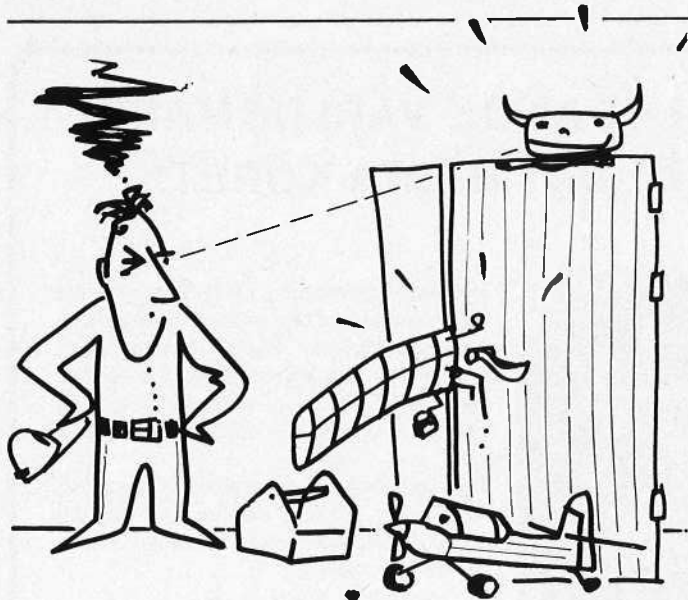
Resultatet F3E-Segel FAI medräknas för Europacupen. Resultatet F3E-Pylon FAI 7-celler medräknas för SM samt för Europacupen.

Deltagare från bl a V-Tyskland, Holland, Schweiz, Belgien, USA, Norge, Danmark, Österrike, England, Sverige.

Begär gärna mer detaljer från MFK STARFLYERS Box 27002 102 51 Stockholm Telefon 08-339361

Gert Zäar Johanneslustgatan 2 212 28 Malmö Telefon 040-292300

epoxi

Blod & tårar

Regnet slog hårt mot rutan och det var inte alls något vidare väder. Skönt då att få vara inne och bygga lite på nya byggsatsen. Skönt till tusen!

Det var då det hände. Skallet!

— "Ojoj, var är Du? Har Du fixat badrumskranen än?!"

Badrumskranen var alltså den varmvattenskran, som råkat droppa lite nu senaste halvåret. Man har väl inte tid jämt va? Och det skulle väl inte behöva göras just nu, då man skulle foga ihop vinghalvorna och epoxin redan var blandad och klar, va, men så ere alltid!

— "Ojoj, kom along, jag har redan stängt av vattnet åt Dej!"

Bussigt, som attan. Mycket vänligt gjort!

— "Sno Dej, lille gubben, för sen ska jag ut på stan och handla serru!"

Det var gjort på två minuter, men i alla fall! Packningen satt snett. Skitenkelt. Och tillbaka till det ljuvliga balsadammets igen!

En ny sats epoxi var just utklämd och blandad, då skriet åter igen ljöd från Vildmarken:

— "Du, Älskling, kan Du ta och ordna till dörrstängarn också. Den går inte igen och regnet slår faktiskt in!"

Jo, mycket riktigt. Den svenska sommaren var faktiskt på väg in i farstun. Och naturligtvis nu, då jag har epoxi på gång! H-e!

Hydraulröret i dörrstängarn hade fått sej en kyss, så det var därför hela grejen gick trögt och inte orkade dra igen dörrn. Men nu jädrigen gick den igen! Hårt, snabbt och bestämt. Formel ett!!

Den tredje satsen krämig epoxi hade just kommit på sin rätta plats på vingmittförstärkningen, då solen bröt igenom. Regnet hade även slutat. Man skulle kanske ta sin Eldfluga och dra några flights på fältet — nu om någonsin hade man ju poäng så det skrek om det!!

Och vingen, som nu äntligen fått sitt epoxi kunde få hårda i lugn och ro. Här skulle det jädranoda ut och flygas! Rask fram med mekbox, vinge, kropp och 5 spänn till en stärkande bärs efteråt!

Med den sedvanliga lilla kicken för dörrn upp. Nu ut och iväg till fältet!

Men icke. Dörrn gick knappt upp! Men igen desto saftigare! Och där stod man plötsligt som ett monument över saker och tings alla inneboende jävulskaper!

Tingwall, mekbox och en bit av kroppen hade hunnit ut helt, 40 procent av vingen satt fast i dörrn, medan resten av härligheten låg på insidan. På golvet. Tillsammans med en skrynklig femma, som inte alls skulle gå till nån stärkande bärs efteråt!

Tänk va! Blod och tårar. Här är man schyssta Viktor och fixar och går an och sköter kåken till allas belåtenhet och får poäng till tusen! Bara för att man sen får sin älskade Flugma mald till flis i den lagade, poänggivande Satans dörrn!

Dörrar, varmvattenskranar och fruntimmer — vad i h-e finns dom till för?!

Nog kan en snäll och hemma-kär RC-flygare få gå igenom skäreldsliknande provningar allt! Vi vet!

hobby center.

Vårt 25-årsjubileum har vi inte haft tid att fira. Men vi vill ge våra trogna byggare chansen att handla balsaflock till gamla goda priser.

	1 st	10 st
1,0 mm	5:60	50:—
1,5 mm	6:50	58:50
2,0 mm	7:50	67:50
3,0 mm	8:—	72:—
4,0 mm	8:80	79:—
5,0 mm	9:90	90:—
6,0 mm	10:90	99:—
8,0 mm	13:50	121:50
10,0 mm	15:30	137:50

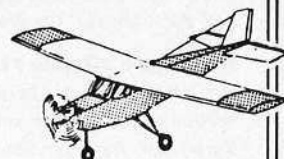
Ring eller titta in i vår butik i sommar!
Vi kör alltid lågprislinje!

Hobby-Center

Norra Kyrkogatan 10
251 02 Helsingborg
Telefon 042-13 18 48

Cirka 300 meter från färjorna till Danmark!

SVERIGE
— de'e modellen

Flyg och Helikopterskolan i NYKVARN

Vi lär dig flyga.
Du som har flygplan eller helikopter och har svårt att komma igång. Anmäl dig till vår skola.

Det är vi som tillverkar dom fantastiska Sverige-modellerna. Lättbyggda, kraschtåliga med otroliga flygegenskaper. Du kan aldrig misslyckas med en Sverige-modell. Vi har även pontoner till alla modeller.

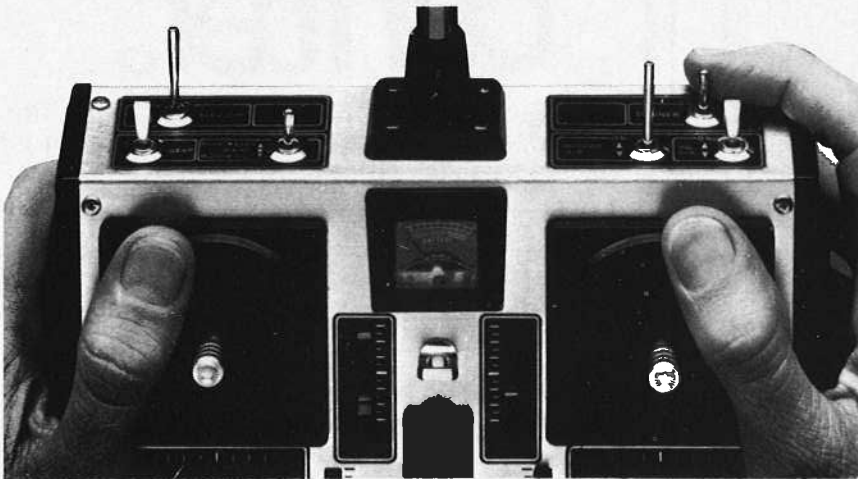
Specialaffär för RC-hobby.
Egen tillverkning av RC-modeller.
Specialitet: Nybörjarflyg.
Egen katalog.
Radioanläggningar, byggsatser,
motorer, bilar, båtar etc.

HOBBY-TEKNIK

Jovisgatan, Stora Torget
151 36 Södertälje Tel 0755-630 70
Vi skickar på postorder.

FUTABA

DET LEDANDE VÄRLDSMÄRKET ALLTID DET BÄSTA KÖPET!

Futabas "guldmödel", FP-7FG, är de flesta något erfarna radioflygares önskedröm. Den har 7 kanaler och just de mix-funktioner och andra finesser som de flesta anser lagom. FM 35 Mhz. Levereras med 4 st S-28 servon, ackumulatorer och laddare 2 300:—

En annan populär anläggning för radioflyg är M-serien. Se våra tidigare annonser. En nyhet är två nya funktionsmoduler, främst tänkta för segelflyg.

I Sverige köper man också mycket FUTABA för dess supersnabba och goda service till extremt låg kostnad.

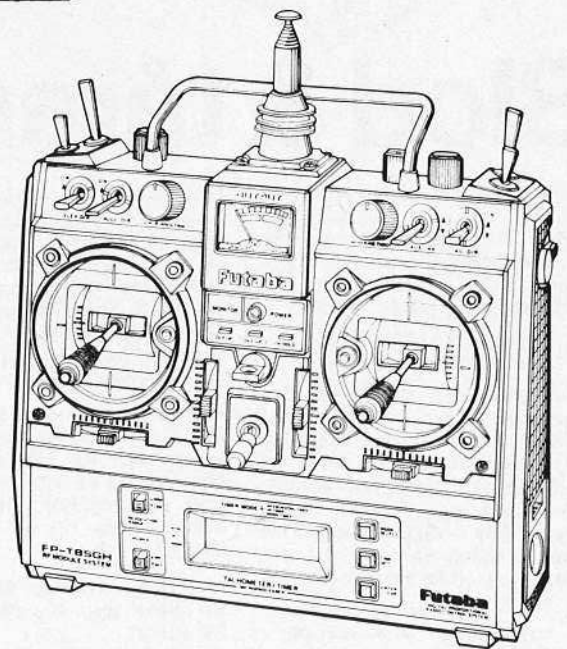
FUTABA FP-8SG – den nya modulanläggningen

Elektroniken utvecklas snabbt och det sätter sina spår även när det gäller radiostyrningsutrustning. Futabas nya modulanläggning FP-8SGA (för flygplan) och 8SGH (för helikoptrar) utgör den absoluta toppen av vad dagens teknik kan åstadkomma. Tillverkarna har inte sparat på någonting, vare sig det gäller sändare, mottagare eller servon, när det gäller denna anläggning. Resultatet har också blivit något som man aldrig tidigare sett.

Det visar sig vara svårt att beskriva alla funktionerna på svenska, i stället har vi tagit oss friheten att klippa valda delar ur den engelska instruktionsboken och publicerar dem här nedan. Troligen får ni en bättre uppfattning om vad det hela rör sig om på så sätt än om vi försökt oss på en översättning.

En komplett FUTABA FP-8GSA med 6 servon kostar 5 670:— kr.

Om några månader kommer också denna anläggning i en PCM-version, som funktionsmässigt nära ansluter sig till den här nämnda men har encoder i sändaren och decoder i mottagaren i form av datorkretsar. Detta medverkar till en säkrare och mera störningsokänslig överföring av signalerna. Dessutom får vi ett antal "fail-afe" funktioner. Mottagarens storlek blir densamma.

- DSC (Direct Servo Controller) allows operation of the servos from the transmitter without turning the transmitter ON by using the special cord supplied.
- Servo reversing switch for all channels allows reversing of the servo direction by simply flipping a switch.
- Two types of dual rate aileron, elevator and rudder.
- Rudder auto dual rate. Rudder dual rate on/off is performed automatically with operation of the throttle stick.
- Newly designed slantable open gimbal sticks provide maximum operation feel. The stick angle and spring strength are adjustable.
- Non-slip adjustable lever head. Stick length can be adjusted by turning the knock head.
- New throttle → pitch control mixing is perfect for variable pitch propellers, and maximizes engine power and propeller efficiency.
- Mutual mixing function allows aileron + elevator, aileron + flaps, aileron + rudder mixing, and aileron differential operation.
- Aileron → flap mixing is especially advantageous in circle aerobatics.
- Flap → spoiler → elevator mixing allows control of the aircraft attitude while using the air brake flap, spoiler).
- Throttle → flap → spoiler → elevator mixing allows enhancement of the air braking effect by throttle stick operation when diving and landing.
- Programmable mixing function permits mixing with any desired channel.
- Four snap roll buttons with timers. Four kinds of snap rolls can be performed by timer, or manually.
- Idle-up lever. The engine idling speed can be adjusted during throttle → pitch control mixing.
- Pitch control lever. HIGH side pitch of variable pitch propeller can be adjusted during throttle → pitch control mixing.
- ATV (Adjustable Travel Volume) on all channels allows independent adjustment of servo left, right, up, and down throw.
- Monitor lamp comes on when throttle → flap → spoiler → elevator mixing or throttle → pitch control mixing and flap → spoiler → elevator mixing and snap roll timer is set and goes out when they are in use.
- Fail safe switch (function OFF switch) is provided for each function so only the desired functions need by turned on.
- Throttle ATL (Adjustable Throttle Limiter). Throttle linkage is simple and positive.
- Tachometer/timer with built-in tachometer, up timer, down timer, integrating timers, and battery alarm functions.

RADIO CONTROL CENTER

Valter Johansson - 360 30 LAMHULT - Ordertel. 036/14 53 60

**STRANDA MODELL-
FLYGKLUBB**

Ordförande
Helmut Moritz
Telefon 0499-124 49

Sekreterare
Kurt Pettersson
Trangränd 2
383 00 Mönsterås
Telefon 0499-135 50

Ungdomsledare
Bengt-Inge Olsson
Telefon 0499-103 14

Stranda Modellflygklubb

Stranda Modellflygklubb bildades 1976 och den främsta anledningen var att ensamma modellflygare gick samman för att få en gemensam och giltig försäkring. Flygandet gick långt ifrån "smärtfritt" i början. Klubbens medlemmar var spridda över hela Stranda Härad — därav namnet på klubben.

I inledningsskedet höll man till på en mängd olika fält, där luftledning, träd och annat utgjorde störande inslag. Småningom fick klubben

sitt nuvarande fält, som uppfyller alla de krav man ställer med tanke på den verksamhet som bedrivs.

Fältet ligger söder om vägen mellan Mönsterås och Blomstermåla. Eftersom fältet ligger avsides störs ej några närboende — möjligtvis de fiskmåsar, som brukar uppehålla sig på närbelägna kommunala soptipp! Medlemmarna är av kategorien "söndagsflygare" med inriktning på ungdomsverksamhet. Och man kan glädjande nog konstatera, att

juniorerna klart dominerar över de "gamle" efter bara ca 2 års verksamhet. Man hoppas att några av dessa snart skall kunna göra sig gällande inom den tävlingsverksamhet som bedrivs inom SMFF.

Tyvärr saknas idag erfarenhet inom detta område vilket kanske hämmar ungdomarna. Intimare kontakt med andra klubbar ser man som ett sätt att lösa de problemen.

Därför hälsar man besökare hjärtligt välkomna till klub-

bens fält för gemytlig samvaro "över gränserna". Vid fältet har man goda campingmöjligheter och kontakta gärna någon i styrelsen om tillgång till el m m önskas. Låt semesterturen gå längs ostkusten, som har så mycket att erbjuda övriga familjemedlemmar!

HUR SKÖTER DU DINA ACKAR? LADDARE DVMI

För att få ut maximal livslängd skall så fullständiga upp- och urladdningar som möjligt göras.

MOTION500 är en helautomatisk laddare som klarar både sändar- och mottagarackarna samtidigt. Ackarna laddas ur till ca 1.1 V/cell och laddas sedan automatiskt upp till full kapacitet under 15 timmar. Originalversionen är gjord för max 12V 500 mAh. Special för 7.2V 1.2Ah.

MOTION5 fungerar på samma sätt men är gjord för endast ett ackpaket, men istället max 5 Ah. Motioneraren som från början gjordes för Radiokontroll-folk används idag av diverse institutioner och företag. Blä Sveriges Radio, TV, Lokalradion, Sjukhus, Försvaret, Brandkåren samt vaktbolag.

Båda typerna kan förses med klocka som mäter urladdningstiden. På så sätt kan ackarnas kapacitet kontinuerligt kontrolleras.

Pris: Byggsats	MOTION500 248:-	3st 235:-/st	KLOCKA500 140:-	3 st 130:-/st
	MOTION5 265:-	245:-/st	KLOCKA5 115:-	110:-/st

ACKKONTROLL En anordning som borde finnas på varje RC-anläggning. Ger en pulsad varningssignal när spänningen på acken blivit för låg. Finns med lysdiod eller summer.

Pris Byggsats med lysdiod	30:-	3st 27:-/st	Färdiga 42:-	3st 37:-/st
liten summer	43:-	39:-/st	54:-	49:-/st
stor summer	49:-	47:-/st	61:-	57:-/st

OBS! Ange spänning vid beställning.

DIGITALVISANDE UNIVERSALINSTRUMENT

KD25 Mäter spänning, ström och resistans men högst 200 mA likström på strömmrådet.
HC6010 Har alla mätområden ända upp till 10A på både växel- och likström.

Pris	KD25 398:-	3st 378:-/st	HC6010 490:-	3st 470:-/st
------	------------	--------------	--------------	--------------

KAPACITETSMÄTARE

Mätinstrument vid snabbbladdning som ger exakt laddningsmängd även om laddströmmen varierar. Har instrument för spänning, ström och kapacitet. Är också försedd med urladdningsautomatik.

Pris	Byggsats 320:-	3st 300:-/st	Färdig 510:-	3st 485:-/st
------	----------------	--------------	--------------	--------------

OBS! ALLA PRISER INKLUSIVE MOMS.

LT ELEKTRONIK
Kungsgatan 70
64136 Katrineholm

Te1 kväll 0150/13879

MOTIONERARE

SNABBLADDNING!

**MODELLFLYG-
KLUBBEN SPINN**

Ordförande
Ove Fredriksson
Telefon 0121-127 14

Sekreterare
K E Hermansson

Kassör
Christer Svensson

Modellflygklubben Spinn

Klubben bildades i Söderköping 1977 och man disponerar idag ett litet triangelformat flygfält vid Kungsängen. Fältet kräver precision vid start och landning, särskilt när säden står hög runt omkring.

På långt håll tycker man sig se ett klubbhus i ena kanten av fältet — tyvärr är det en synvilla — det är i själva verket lådan för klubbens motorgräsklippare! Luftrummet vid fältet är däremot utomordentligt bra.

Medlemsantalet var 1982 18 st i åldrar 10—50 år. Den plane-

rade verksamheten är blygsam men en flygträff på skidor, vårmeeting och klubbmästerskap brukar gå av stapeln. Klubben har i flera år arrangerat Östgöta-DM i Sport Populär — då lånas Gamens Lövstadsfält. Förra året ställde MFK Spinn upp med 5 deltagare i den tävlingen. I år har klubben också haft ett lovet inne i centrala Söderköping.

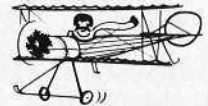
Klubbens styrelse har en gedigen kunskap i radioflygning med motormodeller. Ordf. Ove tävlar med sin egenkonstruk-

tion Delfin och har också på senaste tiden synts i skalatävlingar med en Tiger Moth med hembyggd fyrtaktare.

Kassör Christer har också tävlat en del förutom att han är helikopterflygare och konstruktör av radiostyrningsapparater av högsta klass. I klubben finns en samhörighet och kunskap som gör flyghobbyn trevlig — och för den lite ovane och för nybörjaren förlänger livet på många snygga modeller.

Man flyger på torsdagar och

även om fältet är litet — eller kanske just därför — är besökare välkomna att prova på våra flygförhållanden. Fältet är lätt att hitta — sväng in på väg 210 (mot Linköping) från E66. Kör ca 1 km, vid en lada på höger sida sväng Du in på en liten gärdsväg och Du är framme!

TRE NYHETER FRÅN

'S ELEKTRONIK LAB

PULSTIDSMÄTARE (digital typ)

4 siffror (3 decimaler)
Äntligen ett tillförlitligt instrument att kontrollera RC-anläggningens pulser på. Ansluts till mottagarens servoutgång och mäter pulslängden. Visar med siffror vilka pulstider som sändaren har. Strömförsörjning från mottagarbatteriet.

Ger följande information:

Pulslängd i neutralläge
Pulslängdsvariation
Spakarnas mittglapp
Spakarnas symmetri
Kan även användas vid noggrann inställning av roderbegränsning. Oumbärligt vid service.
Bra att ha för den som vill hålla ordentlig kontroll på radions pulsprestanda och vill ställa in roderbegränsningen lika från gång till gång.
Storlek: 70×50×22 mm. Vikt 45 g.

Byggsats utan anslutningskontakt pris 395:—

ACKTEST enligt 10×10-metoden
Äntligen ett hjälpmedel att kolla ackarna med. — Ett som verkligen talar om vad ackarna går för — vid belastning. ACKTEST är universell. Den förses med olika yttre belastningar som laddar ur ackarna på något mindre än 60 min. På ACKTEST finns en klocka som efteråt visar hur lång tid acken höll. All ström tas från acken — INGEN NATANSLUTNING!

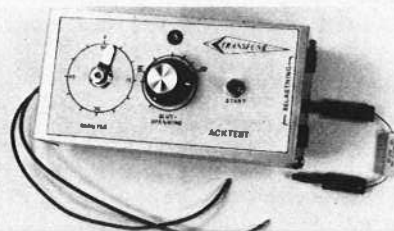
SA HÄR ENKELT ÄR DET:

1. Anslut rätt belastning
2. Koppla till acken
3. Tryck in och släpp startknappen
5. När acken är tom bryts strömmen. På urtavlan kan man avläsa hur länge acken höll

Prova 3—4 gånger per år.

ACKTEST kan även användas för CYKLING av ackarna.

Komplett byggsats (utan belastning) pris 145:—
Belastningar 6—10:—/st.

THERMOSAG (Gör dina frigolitvingar själv)
För skärning av styroporvingar m.m. Ingen vridtransformator eller förkopplingsmotstånd. Elektronisk styrning av temperaturen på skärtråden. Triac med nollgenomgångsstyrning — minimum av störningar. Perfekt kontroll av temperaturen — ingen hysteres. Enkel anslutning — transformator 40—50 V minst 100 VA. Två storlekar:

HOBBYVARIANTEN

72×57×42 mm. Klarar skärtrådar upp till 0,4 mm diam. Byggsats elektronikdel pris 125:—.

VERKSTADSVARIANTEN (med kylfläns)

140×72×70 mm. Klarar även trådar över 0,4 mm. Givetvis även de tunnaste. Byggsats elektronikdel pris 165:—

TRANSFORMATORSATS

Transformator 50 V 100 VA, nätsladd och stickpropp, samt kabel till elektronikdelen. Pris 98:—

BAGSAG för styroporskärning

Ställbar för tre längder: 60, 110 och 160 cm. Med strömbrytare. Pris 225:—

SKÄRTRAD för thermosåg 10 m Ø 0,4 mm. Pris 34:—

RITNINGSLISTA R8

Bilder och kortfattade data på närmare 200 modeller. Ur innehållet:
Motormodeller, F3A-modeller, skalahistoriska-30-40-50-60-70-taien, experimentmodeller, elflyg, sjöflyg, segelmodeller, storsegelare, segel-skala, lin-kontroll, old-timer-modeller.
Listan sänds mot 10:— frim, sedel eller PG.
Priser 30:— — 200:—

**Klädsel?
SOLARTEX
i lager**

Kerstinbodag 12 Tel 0150-188 66
641 50 Katrineholm Pg 16 48 16-1

ÄNTLIGEN!

nya **hobby borgen** katalogen här!

Nästan 100 sidor i A4-format med massor av godis för hobbyisten. Katalogen med det breda sortimentet: modeller, motorer, R/C, tillbehör, färg och lim, verktyg, byggmaterial m. m.

Beställ i dag, sänd in 15:— i sedel, check eller frimärken + namn och adress så kommer den direkt hem till Dig!

HOBBYBORGEN AB · Box 31 · 360 71 NOTTEBÄCK · Tel. 0474-405 10

SPACEA

VÄRLDENS MEST PERFEKTA SEGEL MODELL
Alla delar - även vingarna - helt byggda i glasfiber/epoxy.
En aerodynamisk juvel. Med pat. Spacer-wing-control-systemet, modellflygets Rolls-Royce i design och prestanda. Begär information.

Segelflygplan - strax under den absoluta toppen - helt eller nästan färdigbyggda:

eismann
ROEBERS

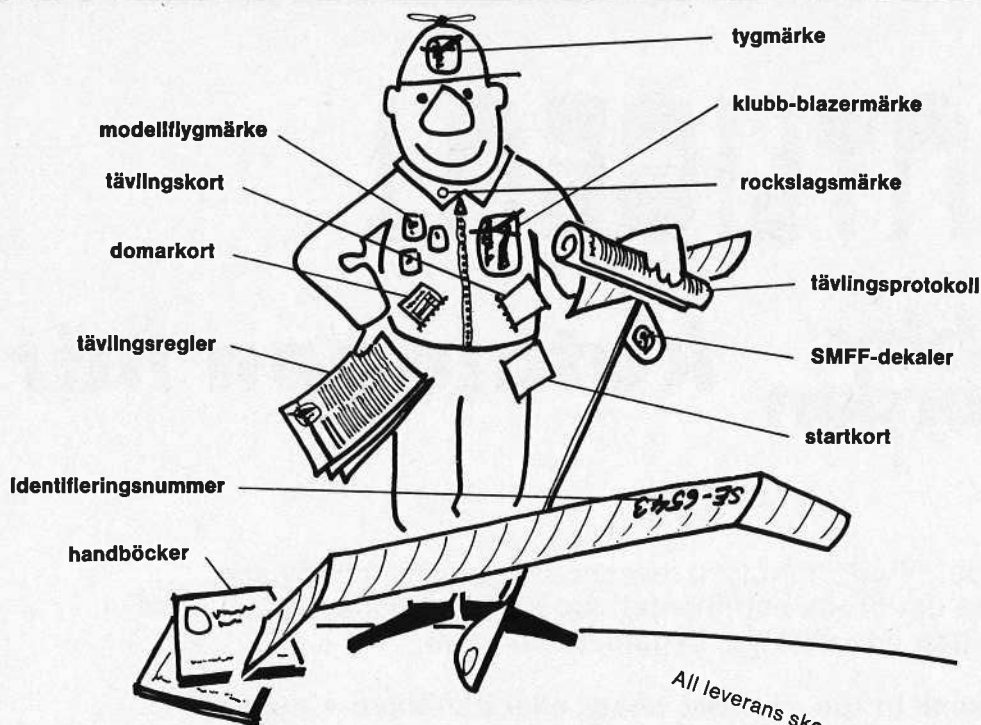
Och dessutom de berömda
KELLER MOTOREN
el-motorer för flyg, bil och båt.

IBA MODELL

Textron AB
Junkervägen 12A
S-183 40 Täby Sweden

PRO HOBBY

Sänd kr 25:- i frimärken, så får Du 70-sidor info.

All leverans sker mot postförskott.

KÖP HÄR

Köp från Förbundsexpeditionen grejor, som är lämpliga för Dig själv, Dina modeller och Din klubb. Köp märken och plaketter — fina priser till sommarens tävlingar, som också blir trevligare med tävlingsregler, tävlingsprotokoll m m från SMFF:s exp.

Förbundsmärke

Rockslagsmärke, nål	5:—
Rockslagsmärke, brosch	5:50
Klubbblazermärke, broderat	35:—
Tygmärke, sys fast	5:—

Modellflygmärke

Brons	17:50
Silver	19:—
Guld	20:—
Elit	21:—

Föreskrivna prov skall avläggas och kontrolleras av ansvarig klubbledare.

SMFF-dekaler, 2-färgs

1 st 12×12	3:50
2 st 7×7	3:50
8 st 3×3	3:50

Identifiering

60 mm	8 st SE-	6:30
	20 st 0—9	7:—
30 mm	15 st SE-	4:60
	35 st 2, 0—9	5:75
	50 st 1	7:—
10 mm	60 st SE-	6:30
	150 st 0, 2—9	7:50
	230 st 1	10:90

Färger: svart, vitt och rött.

Startkort, tävlingskort, tävlingsprotokoll, heatkort, matrikelblad, klubbparmar etc — uppgifter via

Tävlingsregler

Allmänna bestämmelser 3:—

Friflyg
Klasserna F1A, B, C, D, E, G, A1, B1, C1, motorseglare, 77 cm, HKG, FAI-35 cm, 25-öres, Peanut 6:—

Linflyg
Klasserna F2A, B, C, D, Minispeed, Speed-A, Speed-B, Speed-C, Semi-stunt, Good-Year racing, Team-racing B, Combat-open 6:—

Radioflyg
F3A och sport populär 6:—

F3B-N segel, höjdstart, populär A & B, F3F hang 6:—

F3D pylon, Quater Midget pylon 6:—

Helikopter, internationella & svenska & populär 6:—

Raketflyg 4:—

Handböcker

"Att vara modellflygledare" 6:50

"Modellflygets grunder" 15:—

"Modellflygning" 40:—

SMFF:s expedition
Box 10022
600 10 Norrköping
Telefon 011-13 21 10

SVERIGES MODELLFLYGFÖRBUND

SMFF bildades 1957 och har klubbar, klubbmedlemmar och enskilda personer som medlemmar.

Ordförande

Bo Jansson
Spånehusvägen 57—59
214 39 Malmö
Telefon 040-780 56

Vice ordförande

Björn Lundin
Östra Torggatan 17
652 24 Karlstad
Telefon 054-10 11 06

Sekreterare

Lennarth Larsson
Kristinebergsvägen 17
183 44 Täby
Telefon 0762-502 65

Kassör

Birgitta Holm
Hamngatan 9
185 00 Vaxholm
Telefon 0764-328 66

PR och rekrytering

Roland Ljungkvist
Stellavägen 16
175 61 Järfälla
Telefon 08-89 85 03

Suppleant

Peter Källoff
Grytvägen 37
961 42 Boden
Telefon 0921-513 77

Utbildningsledare

Carl-Göran Sundstedt
Vindhemsgratan 32
752 27 Uppsala
Telefon 018-10 81 57

Grenchef Friflyg

Bo Modéer
Hökbursvägen 39
147 00 Tumba
Telefon
0753-377 45 bost
0753-657 79 arb

Grenchef Linflyg

Johan Rasmussen
Fjällvägen 3
186 00 Vallentuna
Telefon 0762-770 83

Grenchef Radioflyg

Hanns Flyckt
Prästgården
564 00 Bankeryd
Telefon 036-721 10

Förbundsexpedition

Sveriges Modellflygförbund
Sandbergsgatan 4, Norrköping
Postadress: Box 10022
600 10 Norrköping
Telefon 011-13 21 10
Postgiro 51 81 65 -6
Öppettider:
Måndag—Fredag 08.00—14.00

Expeditionsföreståndare

Ann Wahlberg
Värmaregatan 9
603 62 Norrköping
Telefon 011-14 16 66

Norrköping

KNEIPPBODEN

Modellflyg för nybörjare och experter.

RC, friflyg, lina, material och tillbehör.

Öppet månd—fred 12—18
tel. 011-13 36 47 (äv kväll)

HB Bagge & Ernvist
Lokegatan 24
602 36 Norrköping

Falun

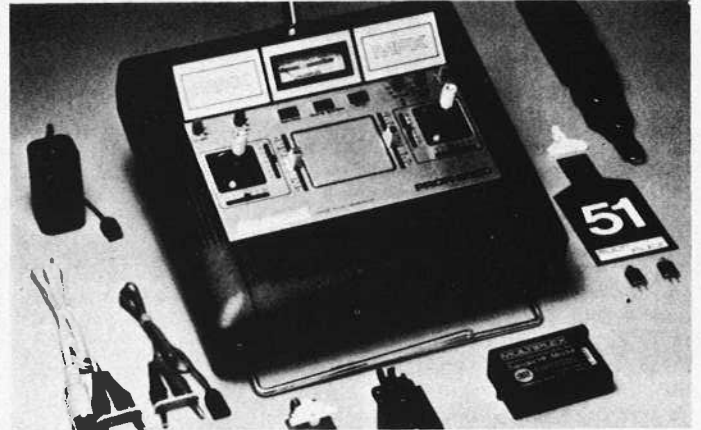
Lek & Hobby

Holmgatan 30, 791 71 Falun
Tel 023/221 80

Specialaffär för hobby och leksaker
Byggsatser från bl a Graupner, Billing Boats, Wentzels, Semo, Goldberg, Top Flite, Carrera, Pilot, Svensson, Multiplex.

Tillbehör från Kavan, Graupner, Goldberg, Webra, OS och Cox motorer. **RC-anläggningar:** Multiplex, Sanwa, Simprop. **Modelljärnväg:** Märklin, Lima, Minitrix och Litiput. Tillbehör från Heljan. **Plastmodeller:** Airfix, Revell, Tamiya, A.M.T.

Nu har vi

Multiplex Profi 2000, Combi och Europa Sport i lager.

På lager har vi också kristaller för samtliga frekvenser (27, 35 och 40-banden) — även de 12 nya på 35-bandet (så snart de släpps fria av Televerket) — och den nya 91 på 27-bandet. Frekvensflaggor har vi också.

Alla Multiplexanläggningar är utförda så att servoriktningen kan ändras från sändaren. Vid pressläggningstillfället är priserna fortfarande osäkra på grund av valutasituationen. Ring oss för närmare information!

SEVERSKY P-35

finns i byggsats, skala 1:32, från Williams. Det svenska jaktplanet J 9 kan med vissa modifieringar göras efter byggsatsen. **90:—**

ZAP CA

superlim av cyantyp

många olika typer. Rätt pris. **Aterförsäljare sökes.**
Begär prospekt.

Robart tillbehör. Tidskrifter: Radio Control Modeler 25:—, Model Aviation 18:—, Model Builder 25:—, Scale RCM 24:—

Återförsäljare sökes!

Sjöflygare: Glöm inte Dalecarlia Cup!

ORBO

Elektronik Hobby AB
Lidgatan 20, 171 58 SOLNA.
Tel 08-83 25 85 (dygnet runt)

Gävle

MOLANDER HOBBY

Butik: Södra Kungsgatan 15, Gävle
Postadress: Box 469, 801 06 Gävle
Tel 026/12 60 55

har Allt om hobby

Modellflyg — båt — bil —

motorer

Radioanläggningar

Tillbehör m m

Gävle

500 m² HOBBY + 500 m² LEK

R/C-, BIL, BÅT, FLYG

stor sortering

350 hyllmeter plast-

och balsamodeller

Sveriges största utställning
av bil- och tågbanor

FULLSORTIMENT MÄRKLIN

Box 95 801 02 Gävle Tel 026/10 33 60

Göteborg

WETTERGRENS

Hobbyavd
Frölunda Torg
Box 99
421 21 V:a Frölunda
Tel 031/45 09 90

- * RC-Flyg, RC-Bil, Båt
- * Stor sortering av tillbehör
- * RC-anläggningar o Motorer
- * Tåg, olika märken
- * Bilbanor
- * Plastbyggsatser
- * Rep.service på tåg o RC-anläggningar
- * Vi skickar gärna material per post
- * Personlig service

Göteborg

HOBBYCENTER

Karl Johansgatan 7
Box 4021 Tel 031-12 62 20
400 40 Göteborg

Här hittar Du:
Tåg, nytt o beg. Flyg Båt Bil
RC Plastbyggsatser
Massor av annat
smått o gott

Välkomna in!

Helsingborg

Rååvägen 38, 253 70 Helsingborg
Tel 042/26 20 26

- RC-Flyg, -Bil, -Båt
- Modelljärnväg H0-N, miniclub
- Dremelsågar A-Justo-Jig
- Stor Leksaksavdelning
- Vi påstår inte att vi har Sveriges största sortering av hobbyträ men vi har i alla fall över 200 dim i lager

Karlstad

ELL-AIR

Box 77, 660 60 Molkom
Telefon 0553/211 17

RC-Flyg

Motorer, radioanläggningar
och tillbehör

Lidköping

Flyghobby

Silverskjöldsgatan 7
531 00 Lidköping Tel 0510/262 34

Västsviges mest välsorterade affär för RC-flygaren.

Radio: JR, Sanwa.

Motorer: Webra, OS.

Byggsatser: Av bästa och kända fabriker.

Tillbehör: Ca 500 olika artiklar.

Välkomna
Bo Nylund

Linköping

BORGS hobby

Apotekargatan 7, 582 27 Linköping
Tel 013/12 39 81

Modell -flyg, -båt, -bil
Motorer — Radioanläggningar

Modelljärnvägar — Bilbanor
Plastbyggsatser —
Experimentlådor — Tillbehör

01715
L023

ANDERSSON EVERT
BOKVÄGEN 22
29500 BROMÖLLA

POSTFÖRNING

1983

3

Annonsera i
modellflygnytt!

